

ION SOFIA MANOLESCU:

„Dragostea pentru agricultură și dragostea pentru poezie m-au însoțit pretutindeni“

UN DIALOG DE SUFLET ÎNTRE POETUL ION SOFIA MANOLESCU ȘI PROZATORUL GHEORGHE SUCIU

— „Și, totuși, stimate Ion Sofia Manolescu, credeți că putem face împreună un dialog serios pentru publicul cititor? Cred că vă cunoștințăm, măcar prin intermediul cărților voastre, dar nu știu dacă știți de ce am scris aceste rânduri. Nu știu dacă știți de ce am scris aceste rânduri. Nu știu dacă știți de ce am scris aceste rânduri...“

— Imi face plăcere să stau de vorbă cu oricine, fiind de felul meu un om comunicativ. Ba cred că pun prea multe întrebări... Un interviu este un prilej de dezvăluire a unor gânduri, experiențe, preocupări și năzuințe pe care publicul le cunoaște mai mult sau mai puțin prin mijlocul creației propriu-zise. Sunt însă unii care parcă și-au făcut o profesiune din a da interviuri. În ce mă privește acest dialog este al doilea pe care îl fac public...“

— Despre d-voastră se povestesc în lumea literară destule anecdote: copilăria, adolescența, maturitatea v-au fost traversate de întâmplări mai mult sau mai puțin obișnuite. Cel mai mult s-au oprit și se opresc la nivelul anecdotic al biografiei dvs... Dați-mi voie, ca unul care vă cunoște de peste două decenii, să cred că știți un om care dacă plinge cu un ochi abia dacă suride cu celălalt. Ce este adevărat în această impresie a mea? — Este măgularul fapt că mă considerați înconjurat de o legendă. Lășind la o parte pitorescul exagerat și anecdoticul amuzant, care emană dintr-o realitate a vieții mele legate de împrejurări puțin obișnuite, de fapte adesea derutante și contradictorii care m-au condus pe un drum imprezvizibil, de loc scutit de dificultățile hazardului. Amintirile copilăriei mele au drept cadru comuna în care am venit clandestin pe lume, ceea ce m-a făcut să suport o povară existențială în plus. Un important punct de reper a fost Școala Medie de Agricultură de lângă Roman, unde bunicul meu dinnspre mamă, care m-a crescut, era brutar. Aici, cit am ucenicul timp de cinci ani la meseria brutăriei, am citit toate cărțile din biblioteca școlii alături de tata care era un cititor pasionat. Bunicul era originar din Muntenia, se numea Bucur Manolescu și se deosebea de localnici prin pronunția sa exagerat valahică. Mama, care era așezată de o frumusețe răpitoare, a copilărit în școală cu ceilalți elevi printre care se afla și Cezar Petrescu, fiul directorului Dumitru Petrescu, venit din Oltenia și căsătorit în Moldova. După moartea bunicului valurile vieții m-au purtat în direcția celor mai felurite ocupații. Așa-zisa mea legendă se bizuie probabil pe această multitudine de chipuri în care am fost nevoit să-mi câștig existența. Am fost, din rând, muncitor agricol, salohar cu bădă Nică, un frate al mamei, care vroia cu tot dinadinsul să mă facă zidar, ucenic electrician cu un anume Grigoriu care lucra la Fabrica de zahăr din Roman și care electrocutându-se în star de ebrietate m-a făcut să pășesc brusc în viața ucenicilor la „Bunul șie“, o croitorie de elită unde principala mea atribuție era să-i cresc copiii patronului și să-i car alimentele din piață, hamal în gară în orașul unde urmaș Școala națională de viticultură, vânzător de calupuri de gheață și zarzavaturi, acrobat, la care în Drăgănești de la Buzău și alte alte indeletniciri pe care trebuie să le facă un adolescent de condiție proastă spre a-și câștiga existența. Mama, după rușinea pe care o făcuse familiei în sat, la vârsta de 18 ani, a plecat cu mine doica la Roman unde o cucoană aflușită o sfătuiă cum să scape de mine. De atunci m-a încredințat doreea mai mult lepte! Auzind tătăta despre acest lucru l-a trimis-o pe mama să aducă fata și copilul acasă, „că n-a făcut nici o crimă decît ceea ce o face toată lumea“. Gura lumii însă a determinat-o pe mama să plece la București și să mă lase în grija bunicilor care m-au crescut până la vârsta de 14 ani. Eram prea mic pe atunci, nu rețin chipul mamei. Mi s-a spus că înainte de a mă naște încercase bucuriile babilon, sărise cu mine din pod și alte mijloace pentru a scăpa de rușinea lumii. Dar nici eu nu m-am lăsat și rușinea tot le-am făcut-o...“

— Un moldovean de pe meleagurile Humuleștilor lui Creangă și care ne-a lăsat, între altele o carte cu totul inedită în literatura noastră (Memoriile mele, publicată acum vreo zece ani pe numele său Tosder I. Ștefan mărturisese că a învățat singur să citească și să scrie, pe cînd păterea oile pe pășune. Pentru a-și procura cernașca singura oile la urche... — Pe cînd lucrăm ca muncitor agricol la moșia lui Moșnăski cu un moșier al cărui conac se afla în apropierea școlii, peste șoseaua națională Roman-Bacău, în care țesea „Drumul cu plopi“ al lui Cezar Petrescu, m-am întins într-una din zilele ploioase cu un domn cu făcăle, scund de statură, care vînzîndu-mă cu două cărți subțioare (una de poezii de Măce-donski și alta de proze de ale lui Slavici) m-a oprit, s-a uitat la cărți, m-a întrebat cum mă cheamă, de unde sînt și dacă am terminat școala primară. Eu i-am arătat cu coada biculiului satul natal (acum se cheamă Horia) și i-am spus că am terminat clasele primare. Auzind că mă cheamă Manolescu, m-a mai întrebat dacă n-aș vrea să urmez o școală de agricultură. I-am răspuns că nu are cine mă întreține în școală pentru că bunicul a murit. „Nici nu e nevoie de țese“, mi-a spus dînsul. „Te achiții de ele, făcînd practică“. Trece pe-acasă și fă-i bagajul și vino la d-l Moșnăski și întreabă de d-l Inspector Drutu. Eu neavînd de făcut nici un bagaj, am aruncat bicul pe care-l aveam în mîna și m-am luat după dînsul. Inspectorul m-a bătut pe umăr, mi-a suris cu tristețe și m-a luat cu el la Moșnăski, unde mi s-a dat o masă copioasă...“

— A doua zi, trecînd prin sat cu inspectorul, dînsul a lămurit-o pe bunica despre ce-i vorba, iar eu cu lacrimi în ochi mi-am luat rămas bun de la dînsa. Inspectorul mi-a plătit drumul pînă la Rîmnic unde am depus un examen — mai erau locuri necompletate...“

— Cînd și unde ați publicat prima poezie? Cînd vă amintiți că ați scris prima poezie? — Primele versuri le-am scris pe cînd eram la școala primară. Cu prilejul unei excursii la

Micești, organizată de școală am, știut astfel: Vasile Alecsandri / A scris multe poezii. / Poezii frumoase, / Mari și glorioase...“

Vîzînd în cărțile de română că poezii au părul mare am scotit de curiozitate să-mi las la fel. Intenția mea însă de a-mi realiza poeziile somatice n-a corespuns cu vederile învățătorului meu Vasile Schifrinet, un om sever pe care nu l-am văzut rîzînd nicodată și care în urma unei părutii m-a silit să mă tînu. L-am revăzut pe învățător după ce a țesut la pensie iar eu între timp dobîndisem oarecare notorietate în presa vremii, unde mi-au apărut și citeva portrete. Vasile Schifrinet, om citit, dar la fel de sever, mi-a adresat cuvînte de felicitare pentru poeziile pe care le citise și m-a rugat să-l țes pentru vechea pălărie, zicîndu-mi: „Dumneața tot a poet al țării“. La tîrfasul de la circulația din sat, m-a emoționat de-a dreptul recitîndu-mi două strofe din poemul meu „Fum natal“: „Prin seara ploilor de-atunci / S-aude cîntecul din vale. / Din amintire nici un cîine / Nu mi se gura în cale...“ Se uita oamenii la mine / Cu ochii lor iscoditori / Dar nimeni nu mai recunoaște / Băiatul Sofiei — din florii...“

După ce am trimis o serie de poezii mai multor reviste, care îmi răspundeau adesea la poșta redacției destul de încurajator (îmi amintesc de pildă de „Limba română“ condusă de „Vladimir Corbășia“, am debutat la revista „Carnet literar“ de la Buzău condusă de cîțiva tineri: Pompiliu Podgoreanu, Dem. Iliescu, Matei Chimbășanu, susținuți de Horia Furtună care era prefectul județului, ca și Șărmanul Klopstock și de Eugeniu Ștefănescu-Est, care se atăcaseră erau portreții în orașul Buzău. Iată textul acestei vechi poezii inspirată de trecerea mea pe la circulația de Drăgaica de la Buzău cu titlul „Rămii în șesul așă“: „Arcusul ierburilor în clopote serale / Ca singele uitării prin degetele pale. / Rămii în șesul așă cu gîlpi în prelungi, / Cu „arbori“ de tristețe căzîți în revăntare / Cînd rotunjesc pămînt în coș, și Dumnezeu, / Cînd eu te port pe umeri și nu mai pot fi eu, / Cînd cea din urmă seară e cea din urmă treaptă / sau primăvara scrisă pe frunza ce m-așteaptă. / Rămii în șesul așă prin care s-a deschis / ovalul din perete și lacrima din via. / Cîștar prelinz mîhnirea prin țesură / și te poarte / prin tot ce ne sugrumă, prin tot ce ne desparte. / Cuvînt rotund de seară cu pești ce taie apă, / Cîștînd în susul morții și-o rețea pleoapă, / și-n cîntecul de-a-proape cu filifiri tăcute / și-o sîrătuă genunchiului lumînțe căzute...“

Vă dați seama că poezia avea o vrsă neîn-doielnică de inspirată. De fapt, vreau să vă spun că marea majoritate a poeziilor mele au pornit de la fapte trăite și că, deci, sînt poezii ocazionale, în sensul esteticii lui Goethe. În context fie spus, nu o singură dată șosea mea, bînduînd unde bat versurile, mi-a reprodus: „Alții scriu din imaginație, numai tu scrii din ceea ce trăiești“. De acest obicei nu m-am dezbărat, pacatele mele, nici pînă-n ziua de azi...“

— Oferiți-ne cîteva date despre climatul literar al debutului dv. Care v-au fost modelele? Care erau marii poeți ai epocii în aprecierea dv. de-atunci? Care erau revistele care sprijineau cu predilecție producția debutanților? — Era o mare efervescență. Dovadă, dacă vreți, și marea număr de periodice care apăreau mai în fiecare oras al țării, ba chiar și în unele sate. Pe lîngă marile reviste cum sînt: Universul literar, Revista fundațiilor, Viața Românească, Gîndirea, Bilet de papagal (mare ca prestigiu), Viața literară, România literară a lui Cezar Petrescu, Convorbirile lui Topolțu etc., etc., au mai apărut o puține reviste mai mult sau mai puțin efemere, scoase de diverși entuziaști pe cont propriu cum ar fi: Frize, Abeced, Frontul literar, Lanuri, Cronica, Meridian 13 de la Focșani, Litoral și cite altele... Eu însumi am scos o revistă „Foc lînar“, într-o ținerie de astăzi. Unde a apărut, portia „Foc de paie“ s-a stins de la al doilea număr din lipsă de fonduri...“

Marile personalități de diverse vîrste ale literaturii de pe-atunci care ne serveau de modele și totuși tinerilor erau tot acelea care ar trebui să fie dascăli și pentru tinerii de astăzi: Lucian Blaga, Tudor Arghezi, Bacovia, Ion Barbu, Ion Pillat, Vasile Voiculescu, Octavian Goga, Ion Vinea, Adrian Maniu, Al. Philippide. Vreau să subliniez atmosfera armonioasă care domnea între literați, civilizația care caracteriza lumea literară indiferent pe ce poziții se afla unul sau altul dintre scriitori. Se discuta de regulă textul tipărit, polemica era în floare. O notă discordantă a apărut doar odată cu publicarea de extremă dreaptă poemul Peruna vremii, Sfarmă piatră, Buna vestire etc. care cultivau agresivitatea și intoleranța...“

— Cînd și la ce editură v-a apărut volumul de debut „Odihna neagră“? V-a sprijinit careva dintre confrăți afirmați? — Volumul meu de debut „Odihna neagră“ apărut în editura Unu, în 1936, a fost alcătuit și scris cu sprijinul nemijlocit al lui M. Blecher. L-am cunoscut pe marele meu concitadin prin Mihail Chirnoagă care fiind unul din redactorii revistei „Frize“ la care colaboram, m-a anunțat de existența lui în imediată mea vînzare. Vizitîndu-l pe nefericitul scriitor (suferind de morbul lui Pot), ce avea să-mi devină cel mai bun prieten mi-a cerut manuscrisul poemelor surse la ce titlu. Mare i-a fost mirarea cînd i-am spus că nu am nici un manuscris, purtîndu-mi poemele în cap. „Ce-ai să te faci, d-l Manolescu, mi-a replicat surzînd autorul „Inimilor crucizate“ dacă pe strădă îți va cădea o cărămidă în cap? Te vei duce cu poezii cu tot“. A strigat pe Olimpia, femeia de serviciu, dîndu-i dispoziție să meargă la librărie pentru a cumpăra un caiet. M-a sechestrat apoi în odaia sa pentru a-mi transcrie toate versurile compuse pînă atunci. După ce le-am transcris le-a selectat și i le-a încredințat lui Șasa Pană spre publicare. Cartea s-a bucurat de frumoase comentarii în revistele acelor ani (Rampa, Vremea, Dimineața, Curenții, Meridian etc.), iar Vintilă Horia mă compara cu Albert Samain...“

M. Blecher a fost o figură majoră a tineretii mele literare care s-a înclinat cu mult interes asupra primelor mele texte, s-a stră-

duit să-mi perfecționeze instrucția lirică de autodidact punîndu-mi la dispoziție cărți de poezie bună, cu sfatul de la sublinia versurilor și poemele care-mi plac pentru a le discuta apoi împreună. Concluzia selecției săvîrșite de mine în felul acesta a sunat în mod încurajator: „Ai să fii, d-le Manolescu, un poet foarte valoros“. Parcă îl văd și acum chipul marcat de suferință, cu ochii de un albastru voronțian și cu fața de o paloare cristalină, parcă îi aud glasul grașiat...“

— Deci după „Odihna neagră“ au urmat volumele „Muntele ascuns“ (1938) și „Intinire cu focul“ (1944). Următorul dv. volum a apărut abia în anul 1964 la Editura pentru literatură și artă. Explicați-ne acest hiatus de creație. Ce să fi făcut estimp? — După ce am terminat Facultatea de agronomie la Politehnica din București în 1946 (la 37 de ani) m-am dedicat unei noi profesii, de data aceasta cu caracter definitiv. Obligațiile profesiei m-au depărtat de masa de scris pentru aproape un deceniu și jumătate...“

— Tăcerea a fost, totuși, una de ordin pur subiectiv sau era și o inadecuație la marea majoritate a versurilor fide ce se publicau atunci în puținele reviste literare? — Repet: a fost o mutație profesională, dublată de răspunderi familiale. În același timp poeziile care se publicau în epoca proletărie nu aveau darul de a stimula inspirația. Marii poeți tăceau, cultivîndu-și chiar și la propriu propria grădina. Și-apoi nici în agricultura din acei ani lucrurile nu mergeau ca pe roate. Aveam multe de făcut, lămuriri discutiți, sedințe, dîncolo de cultivarea ogorelor. În plus, pierdusem și legăturile cu mediul literar, cutreierînd prin mai multe călătorii de țară...“

— Și totuși, cum v-ați întors la iniția pasiune? — Chiar că a fost o pasiune! O împrejurare de ordin sentimental m-a readus brusc în stare lirică, precum o detunătură readuce unorii auzul unui surd. Am „redebutat“, ca să zicem așa, la revista „Tribuna“ din Cluj, condusă de Ioanichie Olteanu care mi-a publicat o pagină de poezii după atîta amar de ani (în paranteză fie spus, ultima dată publicasem în Lumea lui G. Călinescu — primele poeme din volumul Între mine omul și voi cartofii, care va apărea după treizeci de ani, cînd deja eram pensionar). Versurile din Tribuna mi-au dovedit mie însumi și poate și altora că izvorul nu secase — tînu în inebuna slăbită pentru ca în oglinda ei să se reflecte iarăși razele lunii...“

— Ați intrat în Societatea Scriitorilor Români în anul 1944. După cum am spus în portretul care precede acest dialog, ați fost recomandat de trei dintre marii scriitori ai vremii, sîndu-vă încă în agronomie cum a resimțit această onoare? De, publicaserați trei volume de versuri, risiperiserați alte multe poezii prin reviste (am uitat să pomenim bunăoară de Biletul de papagal al lui Arghezi), nu erați un autor trecut cu vederea chiar de către un Nicolae Iorga, care seria în urma unor versuri publicate în „Manifest“ despre „revolutionarul cîntăreț Ion Sofia Manolescu care e gata să injure pe Dumnezeu“...“

— „era vorba despre un poem intitulat „Invitație unui poet aristocrat“, de fapt un prieten, băiatul unui general, din care o strofă suna astfel: „Acolo ne vom înveli cu visul meu / Și-l vom înjura pe Dumnezeu. / Iar trupul tău pe care îl-am înțeles și-l întorc, și faci și tu poeme cu oameni și porci...“ Ultima simțămăgie era chiar titlul intenționat al unui volum de poeme sociale care m-a mai apărut...“

— Răspundeți-mi, totuși, la întrebarea pusă. — După două tentative, în 1942 și 1943, nereușite, de a deveni membru al Societății Scriitorilor Români, visul mi s-a împlinit în 1944, beneficiind de recomandarea marilor scriitori pe care i-am pomenit în preambulul discuției noastre. Recomandările lui Arghezi și Lovinescu, mai detaliate, nu le mai rețin decît în spiritul lor, pe cea a părintelui Galaction, pe care ați reprodus-o după memoria mea, am reținut-o în laconismul și miresma ei eclesiastică...“

— Intrarea în lumea literaturii nu am scotit-o ca pe o schimbare radicală în viața mea. Dragostea pentru agricultură și dragostea pentru poezie m-au însoțit pretutindeni, de la primele încolțiri de conștiință...“

— Este fapt recunoscut că între poezie și matematică există o relație intimă — vezi, în literatura noastră, destulul Ion Barbu — Dan Barbilian. Dar eu cred că între poezie și fizică există o relație intimă și-o adevărată. Cu atît mai mult vă întreb ce legătură de delicatețe este între poezie și floare? — Academicianul Vasile Sonea, prieten intim al lui Adrian Maniu, unul dintre marii noștri agronomi în viață cu care am lucrat la Institutul de cercetări hortivocole de la Băneasa, unde a fost salariat într-o vreme și regretatul scriitor Radu Petrescu, a elaborat recent o lucrare consacrată răsfrîngerii lumii florale în literatură. Lectura acestei cărți este profitabilă pentru orice poet. Voi fi mai puțin savant afirmînd că există, conform sensibilității comune, o corelație între floră și suflători omenești asupra căreia depune mărturie înfraga poezie în lauda cartofilor pînă la structura sa intimă — semnalată terminologic și poate evocată în volumul Involucru, care nu este altceva decît o înflorire a mai vizibilă la familia umbeliferelor (din care face parte, de pildă, sparanghelul și umbra iepurilor...“

— În volumul Între mine omul și voi cartofii florile acestui prețios tubercul cînd au fost aduse prima dată în Europa au dansat la sinul Mariei Antoineta cu nostalgia lor violetă...“

— În dese noastre discuții mi-ai înbiat nu o singură dată o „teorie“ care m-a pus pe gînduri. Mi-ai repetat-o: ce bine ar fi fost de biata noastră umanitate dacă i-ar fi fost dat să se hrănească precum plantele prin asimilația clorofilană. „Teoria“ m-am gîndit-o, ați citit am citit eu, la biologi dar ca profan ce mi s-imi pare cuceritoare și... de ce nu? — o frumoasă șansă pentru omul din universul vitorului îndepărtat. Vă rog să amănunții și pentru cititor, cine știe de unde sare iepurele...“

— Nu pot fi demulg și prin urmare nu pot să schimb alcătuirea lumii oricînd, deși mi-ar părea bine să pot face acest lucru. Cu toate acestea, îmi permit totuși, o fantezie morală în felul cum aș fi creat eu lumea sperînd că nu voi supăra pe nimeni. Acest lucru în sensul vizitului unui organism uman mai... uman decît cel existent, adaptat pentru a-și însuși sau asimila singur elementele necesare supraviețuirii, adică oxigenul, carbonul, azotul, fosforul, potasiu etc. direct din atmosferă, din pămînt și din apă, întocmai ca plantele prin fotosinteză cu ajutorul luminii solare, cînd în felul acesta flora dar mai ales fauna, Organismul uman, dacă ar fi avut această proprietate — să sperăm că va dobîndi-o vreedată? — s-ar fi deteriorat în mult mai mică măsură și într-un timp foarte îndelungat. Stejarii trăiesc secole de-a rîndul, iar baobabii înfrîntă milenii. Urma răbă este perenă, vine la noi de la începutul lumii, așa cum a și cîntat-o poetul american, iar foaia verde cea cîntată de poetul anonim are privilegiul de a se reimprospăta în fiecare primăvară...“

— Într-adevăr, ce-ar fi ca și omul, coborînd spre senectute, să întînească iară și iarăși? N-am avea atunci o lume suprapopulată de înțelepți? — Nu! Pentru că nu toți bătrînii sînt înțelepți și nici în fiecare tînu nu se află gemenelene înțelepțunii...“

— Sînteți, cum spuneam, scriitorul care ați intrat în mai toate casele confrăților. V-ați jucat cu cei mici și ați dat ajutor celor mari la felurite treburi (uneori făcînd și gafe). Mărturisesc că ați pe Livioara ei și pe Chelisor, fițele mele, le-ați făcut. Artista, domnișoară dansînd cu ele prin casă, ridicate în palma dreaptă. Spuneți-ne ceva și despre acest tip de raporturi ale dv. cu aceia dintre colegi cărora le-ați fost musafir de excepție. — Sint bucuros că v-am creat o imagine atît de idilică...“

— Eu nu confund idilismul cu inocența. — În ce mă privește, în cazul de față, nu prea fac deosebiri între noi. De fapt, am citit nemăruntașă polemici în care preopinții erau din capul locului pe aceeași poziție, numai că înțelegau altfel cuvintele, ca să nu zic noțiunile... Mi-au plăcut și-mi plac oamenii, iubesc în mod deosebit copiii, așa cum iubesc pisicile și cîinii și în general toate formele de viață. Viața este inocentă în principiu ei, dar această inocență transpare cel mai limpede la ființele aurorale la care abia încep să se dezvolte. Constat cu tristețe că pe cînd copiii, în general, se bucură de dragostea și ocrotirea celor mai în vîrstă...“

— Sînteți chiar atît de inocent ca să credeți cu vederea că milioane de copii mor de boli și de înșișie în lume? — Categorie că nu! Plec totuși de la premiza că omul, prin harul său de a ajunge la treapta conștiinței și nu știu să se apine — e chiar datorită lui. Lumea necuvîntătoarelor trebuie — și nu-mi puteți sfida acest crez — ocrotită tocmai pentru că ea nu a ajuns la treapta de simțire, de altceva ori, a omului...“

— Am citit o carte foarte tristă, a_nărută în versiune românească acuma s cîncșpezece ani, pe care am discutat-o de la invățacel la dascăl cu filosoful Constantin Noica. Cartea se intitula înainte ca natura să moară și este scrisă de Jean Dorra. Filosoful nu este în înșpăimîntat de dispariția anumitor zîncîni. Așa cum eram eu fiul de țîran și modestul prozator, el dînsul era revoltat, la scara istoriei omenirii, de dispariția unor mari civilizări și a unor mari locuri, limbi în care s-au scris capodopere de filosofare și frumusețe. În Memoria mori, Eminescu nu atace altă cultură matematică. Și, totuși, sîntem atît de lerați și de cea mai umilă goană care trăiește în limitatul nostru mediu că nu știm ce și cu ce consecințe sacrificăm o furnică și ce șanse de dăinuire îi dăm omului prin aceasta...“

— Una din cele mai dureroase amintiri din copilăria mea este legată de un junc numit Clopotele, de care m-am atașat mult și care răspundea atașamentului meu cu o veritabilă prietenie. Eram sîncurel elev care-l îngrijia plecînd de la meditație ca să-l adap, a-l țesea și să-l hrăni. Nu dormea pe nimeni alt și însă nu împungă vreun elev îl tineau la iesle leat din două părți cu lanțurile. Ducîndu-nă citeva zile la un coleg, cînd m-am întors am aflat că la dispoziția directorului vitelul fusese sacrificat. Am încercat o durere nemărginită. Reacția mea a fost cu totul nestăpînită și deși cuvința mea nu am avut timp să scriu, am evitat să-l fac criminal pe director. După ce m-am tăvălit pe jos de plîns n-am mai venit la școală o lună și jumătate. Faptul s-a reflectat ceva mai tîrziu într-o poezie. „Moartea bouului“ pe care am publicat-o în revista Munca literară...“

— Cum suportați succesul unora dintre colegii dv. de generație care, măcar în parte, s-au impus și pe căi administrative? Cum vă suportați propria operă și propria senectute? — Succesul unui autor e un factor firesc. Ca agronom de profesie, nu mă pot decît bucura de operele bune ale unor confrăți, așa cum mă bucur de roadele pămîntului și de priveliștile lui. Am considerat totdeauna că eozismul, în-viziua sau averștirea față de izbutirile confrăților sînt atitudini dintre cele mai urite. Sontuții literaturii e destul de larg pentru a cuprinde tot ceea ce se creează. Cuvîntul operă mi se pare pretentios, așa cum i se pareă și unui maestru al tuturor, Tudor Arghezi, care prefera pe cale de scrieri. Ajuns la vîrsta destul de înaintată nu am altă cale decît cea de a-mi susporta puținul scrierilor așa cum s-a asterut de-a lungul deceniilor, cu toate vicisitudinile istorice și personale prin care am trecut. Mai ales că meseria de inginer agronom și toate zăbaterile mele pînă să ajung aici nu mi-au dat timp să scriu și să scriu pe de laete ca abia după pensionare, avînd de-acum răgazul necesar, am scris șase cărți, împlîndu-mi într-un fel orecum timpul pierdut...“

— Ca sint unii confrăți ale căror creații au fost și sint supralicite de presă și critică din pricina pozițiilor lor administrative, e un fapt indiscutabil. Sint liniștit în fața acestei stări deoarece am conștințențat că timpul va rețușa exagerările punînd valorile la locul lor...“

— Știu că lucrați, între altele, la volumul de memorii „Amintiri de cînd eram pe pămînt“. Un fragment privind relațiile dv. cu Tudor Arghezi am avut onoarea de a vi-l solicta și publica în revista Luceafărul. În ce stadiu se află volumul (volumele)? Căci cu volumul de poezii „Ultima pălărie“ ne-ați pălărit... Deocamdată văd că purtați șapcă!... — Volumul de memorii „Amintiri de cînd eram pe pămînt“ este terminat și netrecș speranța că va apare. Este dețea la Editura „Scrieri Românești“ de nu știu cîți ani. După cum netrecș speranța că îmi va apare și o selecție antologică din poezii, așa cum au apărut selecții semnate de foarte mulți confrăți de diverse vîrste. La unii destul de tineri li s-au tipărit chiar cîte două-trei antologii ample și nu totdeauna în favoarea criteriului estetic. Cred că la cel 76 de ani pe care-i am nu este o dorință nepotrivită...“

— E moda memorialistilor tineri, a memoriilor pretimpurii. Dar ce zice și editura „Scrieri Românești“? — Nădărdjuiesc într-adevăr că „Ultima pălărie“ nu mă fie decît o convieștie estotic-mercantă și nicidecum o limită lirică. Scriu versuri și în prezent cu umoarea și cu bucuria de a-mi lucra cuvîntul pe care le-am avut cu multe decenii în urmă și pe care sper să nu le pierd decît odată cu viața, acum aflîndu-mă (tot la modul simbolic) pe apne nefîndul — titlul volumului la care lucrez...“

aduse prima dată în Europa au dansat la sinul Mariei Antoineta cu nostalgia lor violetă...“

— În dese noastre discuții mi-ai înbiat nu o singură dată o „teorie“ care m-a pus pe gînduri. Mi-ai repetat-o: ce bine ar fi fost de biata noastră umanitate dacă i-ar fi fost dat să se hrănească precum plantele prin asimilația clorofilană. „Teoria“ m-am gîndit-o, ați citit am citit eu, la biologi dar ca profan ce mi s-imi pare cuceritoare și... de ce nu? — o frumoasă șansă pentru omul din universul vitorului îndepărtat. Vă rog să amănunții și pentru cititor, cine știe de unde sare iepurele...“

— Nu pot fi demulg și prin urmare nu pot să schimb alcătuirea lumii oricînd, deși mi-ar părea bine să pot face acest lucru. Cu toate acestea, îmi permit totuși, o fantezie morală în felul cum aș fi creat eu lumea sperînd că nu voi supăra pe nimeni. Acest lucru în sensul vizitului unui organism uman mai... uman decît cel existent, adaptat pentru a-și însuși sau asimila singur elementele necesare supraviețuirii, adică oxigenul, carbonul, azotul, fosforul, potasiu etc. direct din atmosferă, din pămînt și din apă, întocmai ca plantele prin fotosinteză cu ajutorul luminii solare, cînd în felul acesta flora dar mai ales fauna, Organismul uman, dacă ar fi avut această proprietate — să sperăm că va dobîndi-o vreedată? — s-ar fi deteriorat în mult mai mică măsură și într-un timp foarte îndelungat. Stejarii trăiesc secole de-a rîndul, iar baobabii înfrîntă milenii. Urma răbă este perenă, vine la noi de la începutul lumii, așa cum a și cîntat-o poetul american, iar foaia verde cea cîntată de poetul anonim are privilegiul de a se reimprospăta în fiecare primăvară...“

— Într-adevăr, ce-ar fi ca și omul, coborînd spre senectute, să întînească iară și iarăși? N-am avea atunci o lume suprapopulată de înțelepți? — Nu! Pentru că nu toți bătrînii sînt înțelepți și nici în fiecare tînu nu se află gemenelene înțelepțunii...“

— Sînteți, cum spuneam, scriitorul care ați intrat în mai toate casele confrăților. V-ați jucat cu cei mici și ați dat ajutor celor mari la felurite treburi (uneori făcînd și gafe). Mărturisesc că ați pe Livioara ei și pe Chelisor, fițele mele, le-ați făcut. Artista, domnișoară dansînd cu ele prin casă, ridicate în palma dreaptă. Spuneți-ne ceva și despre acest tip de raporturi ale dv. cu aceia dintre colegi cărora le-ați fost musafir de excepție. — Sint bucuros că v-am creat o imagine atît de idilică...“

— Eu nu confund idilismul cu inocența. — În ce mă privește, în cazul de față, nu prea fac deosebiri între noi. De fapt, am citit nemăruntașă polemici în care preopinții erau din capul locului pe aceeași poziție, numai că înțelegau altfel cuvintele, ca să nu zic noțiunile... Mi-au plăcut și-mi plac oamenii, iubesc în mod deosebit copiii, așa cum iubesc pisicile și cîinii și în general toate formele de viață. Viața este inocentă în principiu ei, dar această inocență transpare cel mai limpede la ființele aurorale la care abia încep să se dezvolte. Constat cu tristețe că pe cînd copiii, în general, se bucură de dragostea și ocrotirea celor mai în vîrstă...“

— Sînteți chiar atît de inocent ca să credeți cu vederea că milioane de copii mor de boli și de înșișie în lume? — Categorie că nu! Plec totuși de la premiza că omul, prin harul său de a ajunge la treapta conștiinței și nu știu să se apine — e chiar datorită lui. Lumea necuvîntătoarelor trebuie — și nu-mi puteți sfida acest crez — ocrotită tocmai pentru că ea nu a ajuns la treapta de simțire, de altceva ori, a omului...“

— Am citit o carte foarte tristă, a_nărută în versiune românească acuma s cîncșpezece ani, pe care am discutat-o de la invățacel la dascăl cu filosoful Constantin Noica. Cartea se intitula înainte ca natura să moară și este scrisă de Jean Dorra. Filosoful nu este în înșpăimîntat de dispariția anumitor zîncîni. Așa cum eram eu fiul de țîran și modestul prozator, el dînsul era revoltat, la scara istoriei omenirii, de dispariția unor mari civilizări și a unor mari locuri, limbi în care s-au scris capodopere de filosofare și frumusețe. În Memoria mori, Eminescu nu atace altă cultură matematică. Și, totuși, sîntem atît de lerați și de cea mai umilă goană care trăiește în limitatul nostru mediu că nu știm ce și cu ce consecințe sacrificăm o furnică și ce șanse de dăinuire îi dăm omului prin aceasta...“

— Una din cele mai dureroase amintiri din copilăria mea este legată de un junc numit Clopotele, de care m-am atașat mult și care răspundea atașamentului meu cu o veritabilă prietenie. Eram sîncurel elev care-l îngrijia plecînd de la meditație ca să-l adap, a-l țesea și să-l hrăni. Nu dormea pe nimeni alt și însă nu împungă vreun elev îl tineau la iesle leat din două părți cu lanțurile. Ducîndu-nă citeva zile la un coleg, cînd m-am întors am aflat că la dispoziția directorului vitelul fusese sacrificat. Am încercat o durere nemărginită. Reacția mea a fost cu totul nestăpînită și deși cuvința mea nu am avut timp să scriu, am evitat să-l fac criminal pe director. După ce m-am tăvălit pe jos de plîns n-am mai venit la școală o lună și jumătate. Faptul s-a reflectat ceva mai tîrziu într-o poezie. „Moartea bouului“ pe care am publicat-o în revista Munca literară...“

— Cum suportați succesul unora dintre colegii dv. de generație care, măcar în parte, s-au impus și pe căi administrative? Cum vă suportați propria operă și propria senectute? — Succesul unui autor e un factor firesc. Ca agronom de profesie, nu mă pot decît bucura de operele bune ale unor confrăți, așa cum mă bucur de roadele pămîntului și de priveliștile lui. Am considerat totdeauna că eozismul, în-viziua sau averștirea față de izbutirile confrăților sînt atitudini dintre cele mai urite. Sontuții literaturii e destul de larg pentru a cuprinde tot ceea ce se creează. Cuvîntul operă mi se pare pretentios, așa cum i se pareă și unui maestru al tuturor, Tudor Arghezi, care prefera pe cale de scrieri. Ajuns la vîrsta destul de înaintată nu am altă cale decît cea de a-mi susporta puținul scrierilor așa cum s-a asterut de-a lungul deceniilor, cu toate vicisitudinile istorice și personale prin care am trecut. Mai ales că meseria de inginer agronom și toate zăbaterile mele pînă să ajung aici nu mi-au dat timp să scriu și să scriu pe de laete ca abia după pensionare, avînd de-acum răgazul necesar, am scris șase cărți, împlîndu-mi într-un fel orecum timpul pierdut...“

— Ca sint unii confrăți ale căror creații au fost și sint supralicite de presă și critică din pricina pozițiilor lor administrative, e un fapt indiscutabil. Sint liniștit în fața acestei stări deoarece am conștințențat că timpul va rețușa exagerările punînd valorile la locul lor...“

— Știu că lucrați, între altele, la volumul de memorii „Amintiri de cînd eram pe pămînt“. Un fragment privind relațiile dv. cu Tudor Arghezi am avut onoarea de a vi-l solicta și publica în revista Luceafărul. În ce stadiu se află volumul (volumele)? Căci cu volumul de poezii „Ultima pălărie“ ne-ați pălărit... Deocamdată văd că purtați șapcă!... — Volumul de memorii „Amintiri de cînd eram pe pămînt“ este terminat și netrecș speranța că va apare. Este dețea la Editura „Scrieri Românești“ de nu știu cîți ani. După cum netrecș speranța că î

TINERI POETI

LECTURI IN CENACLUL „DACIA FENIKS“

Ion Mânzala

Clopotul

Între cer și pământ
seamănă.

Negre
semințe -

Lămpi
în care innoptăm.

Privire peste umăr

Intrase
în riu.

Nu era
țărnire.

Miei albi,
zeii;

Diminețile,
păsări
cu aripi moarte.

Orb,
răsăritul.

Ieșise
din ape.

Orologiul apelor

Bate
răspântii.

Din munte-n munte
vinturi
seceră.

Orgoliu,
limbile fără-de-leac.

Cu valuri
vindec
zarea
clipei.

Ciutura

Imi poartă apa
Zilele;
Fecioare
Fără virste.

O ciutură săracă
Am rămas;

De limpezime
Vindecată.

Coline de lumină

O ploaie albă își dezbracă trupul
în cea dintâi răscruce dintre morți.

Purtăm pe umeri Soarele și Luna;
Coline albe; Ducem apa lor
în cofe mari
din lemnul fără virste.

Prag

Se-ncrută drumul,
asemenea bătrînilor, sub zădii;

Din urma lui vin cai ce nu se știu,
purtînd zăbala morții între dinți;

În fața lui sint cai ce nu se știu,
purtînd zăbala morții între dinți.

Lumina (II)

E ultima zăpadă
în care se așează animalele,
cînd mor

Și blana ei,
izvorul,
din care nu mai pot să bea;

O lacrimă-i
Lumina!

Vinătoare

Cerbi rânjiți
în păduri s-au retras
cu apusul în coarne;

Pădurea e un trup singerind,
sfîșiat de lumină și goarne.

dorina brîndușa

Era sezonul păsării cu oase de soc.

El se reazemă de patul puștii, gîndindu-se
ce subțire-i membrana ce ne desparte

Un răpăit de frunze uscate și - nu trage,
nu trageee!

Gîtu-i întins să spintecă văduhul
aripa se vâlurește spre vîrf,
lumina prelingîndu-i-se pînă la oase.
Ciudat, pe jos dănuța singele, în liniștea

privind spre mieznoapte, cerul
era mai roșu decît carnea crudă.

Soare și cer, arbori și iarbă,
ochii mei se fereau
tremurînd imperceptibil.

Sînt aici mamă,
sub tălșul uscatei neodihne,
aproape de golf, dar foarte departe,
nici nu mai văd marea,
o mină albă de sare ridicată spre cer.

Printr-o fereastră surdă de ploaie
mi-am văzut mina stingă nespus de mare.
Prea devreme, dar nu prea tîrziu,
tu schimbă-ți cameo cu mine
într-o zi imi va crește trifoi din podul
palmelor.

Uneori viața este insuficientă.
Substanța sa se cerna peste oraș
pulverizînd o ceață rece.
Călătoria singuratică prin nimicurile zilei,
urlul agonizînd între pușcă și glonț
întreaga ziua de lucru
dată celor ce vin după noi
mai nevrotici decît tatăl și mama ta.

În jurul păsării aerul se coagulează.
Fără sfîrșit,
zidul frigului mușcă
membrana subțire înflorind pe tălșul oțelului,
pînă va fi o imensă cascadă.

Singurătatea se așează la o masă
de marmură,
umflîndu-se, luînd totul în stăpînire.
Față în față, privindu-mă cu un ochi sever,
neînduplecat,
își întinde degetele și îmi spune
că a fost a zi rece și malmurată
iar eu am picat exact la timp
pentru o petrecere inocentă.
Între noi o cană cu vin, o perache de cărți
pe care le amestec și le împart
cu o emoție inexplicabilă.

Între mine și zeu, mina lui a cîntărit timpul.
Ce liniște zvîcnind a spart bolta cerului
și cade învăluindu-mă cu zăpezi
limpezindu-mă de asprimea năclăită
Rizid răgușit, sub încheietura miinii lui -
căuta absolutul bastioanelor, pînă la naștere
despicînd simetria singurătății.

remus valeriu giorgioni

Precuvîntare

...Atunci a luat Cuvîntul
și L-a izbit de stînci
fulgerîndu-le

A luat Cuvîntul
și L-a trimis să colinde
lumile să le nască

Atunci a luat cuvîntul

Țara poemului

Cutremur de zigurate
în
patria
păpădiei e ca și cum
ai lua eterul umbrelor ceața
fumul la lăpătat

un polen scuturat
de pe aripa Fluturului
înfrimă bilă de mercur
în perpetuă curgere
prin univers și cîntarul
de apă...

Cu om la nacelă
se-naltă
balonul aerostat
de-a pururi de-a pururi
neexplodată

Celei în veac

Pentru Miralor Domnișoara de Fum
pentru Ea voi trăi veșnic înlăcrimat

Pentru cele două turnuri
de roze aprinse pe care cu grație
și le poartă pe drum -
pentru ele-oi trăi eu veșnic înlăcrimat

Pentru niște fișii de zăpadă-nghetată
para de gheață-nlăcrată
avea-voi eu ochii
numai puțuri de lacrimi

Iar pentru lanțul de-argint care ține
vasul de aur
schimba-voi obrazul meu
în pădure...
Pentru ochii ei triști fascinația lor

de lapis-lazuli
m-oi ineca eu ineca-m-oi
m-oi ineca
în mările de plins.

IATĂ - IMI ZISE-NTR-O ZI
Pelerinul (imi indica
sulul de pergament) -
rupe cu dinții pecetea
și mestecă-l bine îndată

o boare de ambră zeescul
nectar
se prelinse pe buze...
în măruntaie adînc
înfigîndu-se

A noua zicere
DESPRE TOT. DESPRE SUFLET ACEASTA
însădabilă mare interioară
(Albă Rosie Neagră
Vie sau Moartă) mare
care intrerupe un curs subteran

Cea de-a doua zicere
DESPRE NAUCITOAREA TRECERE
a toate văzutele
care dăinuiesc o secundă :

ceva
în continuă expansiune
ca un țărnire (și ceva
mereu retrăgîndu-se-n sine
ca o cascadă)

Întelepciunea iubirii

Lui Daniel Turcea

...despre aceeași
inteligentă incendiară
a dragostei; adevărul e viu

(Este vorba despre aceea cum că
incomensurabilul în timp
între limite spațiu claustrat
nesfîrșit a nesfîrșit
nemaîsfîrșită prihană
- ca un cerb carele încolțit
se aflase de ciini...)

...iată-te azi despărțit
printr-un doar despărțit de labire
printr-un simplu suspin... însăși Firea
cea din două firi cătără ține
anevoie își face
de drum să te învecă
prin porțile Bucuriei!

violeta mihakea

Lecție despre fluturi

mi s-a spus că iarna
nu sint fluturi,
dar s-am crezut,
asa că am mai stat o vreme
ascunsă în uriașul
de zăpadă
ce-mi strălucea vis cu vis,
pînă cînd, amorțită de tot,
am început să-mi simt
și vorbele pe care urma
să le spun a doua zi
și în zilele următoare
tuturor copiilor lumii,
nenăscuți încă,
la lecția despre fluturi...

Gustul laptelui

bunicul a murit pe front
bunicul meu este mort
totuși

ochii lui
ieri mă priveau
dinăuntru
la început mi se făcuse teamă
deși o simțeam doar ca o părere
că el nu m-ar mai putea ști
decît din aburul vreunui ulcior
poate chiar din ulciorul cumpărat
duminică

de tata
mă gîndesc
acum mă mai gîndesc și
tocmai de aceea poate cu ulciorul
în miini

am senzația că sint văzută
dinăuntru
meu

oare
fără să știu am băut lumina
ochilor bunicului cu laptele
de dimineață

atunci mi s-a făcut teamă de mine
acum dimineața
fug înainte de a-mi bea laptele...

Mihaela Negru: ilustrații la volumul „Primele iubiri” de Nicolae Labis

Simțămînt

... Imi înfigeam dinții într-un pește alb
foarte alb
nemaivăzută de alb
Și solzii îi tremurau
făcîndu-se dintr-odată verzi
Ca ochiul mării pe care-o spărsesem
cu unghiile

ca plînsul peștelui care se ruga
pentru culoarea solzilor lui
pentru respirația mării din el
Se ruga nebunul pește
și-mi tot amenința gura
și unghiile care-mi deveniseră albe
ca pielea lui nemaivăzută de albă
Iar eu începeam să-mi mușc
miinile înălbite pînă la coate
și umbra albă a părului meu
Și iar mă temeam
să nu ajung și eu pește alb
neîntîncios...

Ploile cailor albaștri

Te căutam în ploile cailor albaștri
Peste umbrele
fîntînilor dintre noi
Cu gura fremătînd de nerăbdare
Să tai ziua-n palma ta
ascunsă și mare.

Și-ți mai strigam numele
Prin despicătura oarbă
a dinților nopții
Să-ți uit la răsărit
Strănutul timp
din steaua morții.

Dar culegeam doar bățiile de sare
ale trupului tău
dezlețat ca munții
Și iar tremuram îmbrăcată
în florile ude
din buchetul nunții...

Ultimul zbor

De alb rînit un măr brumat
Ți-a tremurat pe ochii goi.
Nu te-am privit pe innoptat
Căci marea innopta în noi.

Pe caii verzi de val sărat
Mi-ai sărutat o stea-n tăcere.
Iubesc de ieri puil furat
Din inima-ți de primăveri.

Și mă ascund pe după flori
Din colțul ploii să te-adun.
În joc ciudat cîreș-n zori
Se prînd de zborul meu nebul.

Frumoși, ca doi delfini de nea,
Ne împărțim iubirii-n vînt :
Și cerul trece-n palma ta
Și gura-mi arde pe pămînt.

Ți-s peștii dezlegați de fum,
În mine șerpi albi au tăcut.
cu vela ruptă-n ultim drum
Din noi albastrul l-am pierdut.

Și ne-necăm prin trestii, orbi,
Bolnavi de viața ce ne-a fost.
Doar rug de moarte-n mine sorbi
Și-ți știu culoarea pe de rost.

Străini de iarbă ce ne-a plîns
De cornul verii șerpi ne-am rupt.
Te strîg, dar părul-mi ninge-n sus
Și-ți vin doar păsări dedesubt.

Iar tu te scurși pe noaptea lor,
În cuib infometat te-ascunzi.
Ți simt mirosul spart de nor...
Ni-s pașii-n pace încă uzi...

Totuși...

să fugim așa, odată,
toate fetele, iubitele,
nenăscutele, copilele,
să fugim peste noapte
din stelele de pe cer,
să fugim căprioare în munți
și a doua zi, insectați,
ascunși de treburii,
cei de acasă ar putea vedea
doar că florile sint mai reci,
dar nici atît pentru că, din
obșnuință, n-ar oferi flori
- și altfel, cui i-ar mai trebui? -
și tot noaptea, în somn,
n-ar mai afla niciodată că
le-au fugit copilele,
iubitele, fecioarele,
nenăscutele,
totuși...
„parcă s-a innorat Maria,
vezi și tu
cerul fără stele?”...

miron tic

Amintiri arse înția oară

Între noi
Lumea
și iarba tremură
Seara aceasta
pare un început de frig
Curcubeul
și zmeura luminou grădina
Acolo unde visezi și ești
Cuvîntul
taie tăcerea
vine spre zori
scuturînd petale de aducere aminte.
Undeva
cad stele

Lumea ca un fruct

Iată, eu sint cel ce am ascuns
o pasăre vinovată
de a ști tot ce vreau să cînt
Iată, eu sint cel fulgerat de luciul păpădiei
Part cu mine respirația și înelările părului
unui copil
Între o zi de luni
afîndu-mă-năuntru clipei
de unde începe lumea acestui fruct
am văzut apropiindu-se primii
oameni de zăpadă

Roua cuvintelor

Mai scriem pe fotografiile părinților
obosite de vreme
pînă cînd ne auzim
acolo începe urcusul și există
Tu,
treacătoare și netulburată zi
fluier de griu prin care se anină
cîntecele lumii
aici unde coboară satul
cu cei mai mulți tei înfloriți.

Apa adevărului

Locul luminii aici și acolo
Acolo și aici unde mergem și ne reîntorcem
Aici și acolo unde putem privi
În apa adevărului
Și nu putem innopta
Decît pregătiți pentru cîntece tirzii
Ne uimem înima cu umire
Rotîndu-ne ochiul viscolit de ger
Secunde dezghețate de flăcări tinere
Străbat vederea satului
Cu miros de țărîna și de lună plină.

Petală

Ninge
și pasărea cîntă
Clipa-și mișcă frumusețea înainte
În numele crinului
petală
lipindu-se de privirile mamei
Privește o vreme
Lebăda cu ochii mici
Ce altceva să iubim
Dacă nu zmeura coaptă
Pe gura unei fetișcane
Măcar de-am fi triști
Fiecare
avem undeva de mers
pînă nu pleacă iarba
și cit roua e aici
și-n numele ei
urmărim
vremea
adiînd.

Ultimele amnare

Tata,
poartă o desagă de ani
Umerii
nu-i mai țin la povară
se rupe pe ei.
cerul de vară.

Tata,
cu mina tremurînd
trage niște linii amare
în ochi
ca o apă tulbure
înghetată
ultimele amnare.

Tata,
nu mai fluieră
nu mai cîntă
simte
tot mai mult
cum se-pămîntă.

PERMANENȚA VALORILOR

UNIVERSALITATE DE ESENȚĂ

Ceea ce caracterizează, fără îndoială, momentul literar actual este o fără de precedent echilibrare a valorilor adevărate, rezultată și din îndemnările pe care fenomenul curent le înregistrează în direcția unei specificități estetice înconfundabile. Această ortogenză, întemeiată pe venimentul verificărilor aplicate prin intermediul istoriei literaturii, capătă și o înfățișare de factură sociologică: sint tot mai numeroși autorii a căror operă e recapitulată prin antologii cuprinzătoare ale creației durabile, sint tot mai multe reeditările care indică sedimentația coerentă a unor producții aflate la nivelul marilor epopoeie ale istoriei literaturii române. Aceste echilibrări, întărite și de o perspectivă pe care vremea a definit-o mai aproape de adevărul literaturii, dă cu adevărat sentimentul unei epoci de creație aplicată în universalitatea pură. Toți aceia care dau

literaturii române contemporane culoarea ei ireductibilă au a înainta în sensul acestei universalități care este de esență și e sustrasă aparenței înțelese prin difuziune. Multă vreme, literatura română va fi o literatură a acestei spiritualități și universalității ei nu va putea să iasă în afara acestei condiționări elementare. O asemănare optică care e proprie și unei considerabile părți a criticii literare lucide, e îmbrățișată și de mulți dintre comentarii tineri de literatură: a întreprinde măsurători suplimentare creațiilor care ies din serie e, fără îndoială, una dintre obligațiile acestei discipline și care înalță examenul critic de la clipă la durată. Aceasta este și semnificația eșurilor reunite aici, aparținătoare unor critici ai generației noi, și care examinează încă o dată câteva opere fundamentale ale literaturii române de azi, reeditate recent: „Rod” de Cezar Ivănescu, „Suferința urmasilor” de Ion Lăncrănjan și „Săptămîna nebunilor” de Eugen Barbu.

Artur Silvestri

„SĂPTĂMÎNA NEBUNILOR“

Săptămîna nebunilor, de Eugen Barbu, aflat, recent, la editia a doua, incape cu imaginea unui drum cu trăsura, pe noapte.

„Venzia rămăsese de mult în urmă. Prin cristallul verde aburit al carozei nu se zăreau decât balade plouă, biclindul pomii fără frunze din marginea drumului. Fanelele trăsuri aruncau o lumină tremurătoare în noriul alunecos. La cite o cotitură, Hrisant Hrisoscelu zărea trupurile umede ale calilor, patru armăsari ungurești bine hrăniți, biclindul cu sirg de către surugiu. Alături, silueta secretarului livonian, trăit în București și la Peterburg multă vreme, pe urmă în cancelariile contelui Capodistria, fiul natural al contelui Goncarov, cum mintea cu seninatate, făcut cu o curvănă rezală de la curțile împărătești, pe nume Mitlrisa, moartă de ani vreo doisprezece, în micile la Paris, de unde îl culesse Christo, nizer el nu mai știa cum, pentru că astfel de persoane suspecte, plătind în mizeria unui oraș cum era Lutetia, mai curind te vinează ei pe tine decit tu pe ei. Ei sint trimisi de cine stie cine și nu achi nici pină la moarte ce anume urmăresc.”

Un început de roman care nu atrage atenția în mod deosebit. Rectifîc însă după parcurgerea întregă a cărții, el dezvăluie în filigran o serie de lucruri care scapă lecturii începătoare.

Mai întâi, naratorul oferă, încă din prima frază, o sugestie privind gama dominantă a întregii cărți: înlocuirea în urmă, mai precis, „mult în urmă”, nu în sensul distanței în spațiu și timp, ci al retrăirii unei experiențe devenite inaccesibile. Să lămurim puțin acest paradox: o experiență, deci, terminată în fapt, neterminată însă, lămurit, pentru cel care a trecut prin ea. Foarte probabil un eșec în iubire — și romanul, cum știm, confirmă această ipoteză. Nu întimplător locul pierdut e cel dinți menționat și nu, cum ar fi fost poate mai firesc — într-un alt context — locul către care se îndreaptă trăsura.

Călătoria se face — se putea altfel? — pe noapte, într-o atmosferă dezolantă și neliniștită. Iată că apare pe dată și personajul pe care măcar să-l explic o asemenea opțiune rezigrală. Și, în aceeași direcție, a consoanțelor dintre „inafară” și „inauntru”, unghiu povestirii se deplasează către unghiul de percepție al personajului. Avind dată cheia tematică — a trecutului retrăit cu tulburare nostalgică — e de așteptat că povestirea să se scufunde treptat în conștiința protagonistului, revăluind, din subsolurile memoriei, imagini ale acestui trecut. Schema e foarte transparentă, însă textul nu o respăta întocmai. O primă deviere este produsă prin prezentarea unui alt personaj, secretarul livonian al contelui Capodistria, personaj „silueta” lui pare a fi culesă din cimpul vizual al fanariotului, biografia prezentată rupe convenția abia instaurată, marcind o intruziune a vocii narative, destul de clar singularizate. Naratorul dezvăluie, e drept, lucruri cunoscute de Hrisant referitoare la viața livonianului. Informațiile nu mai, dar însă extrinseci din derularea momentană a gândurilor în mîntea fanariotului. Intre cei doi — narator și personaj — se stabilește un fel de „complicitate” flexibilă. Naratorul nu acceptă deplina dependență față de personaj, însă nici nu îl abandonează spre a lăsa zădărnica pe cont propriu. Pomenindu-l pe Christo, cel care îl scoase pe livonian din „mocirla viciului”, naratorul nu se simte obligat să explice, fie și cit de sumar, identitatea binefăcătorului. Numele ei se pare o lămurire suficientă, chiar dacă Christo nu poate fi pus pe același plan cu contele Goncarov și contele Capodistria, personaj figurind în text cu simplă trimitere nominală. Apariția acestor nume e absolută de necesitate furnizării unor detalii suplimentare din două motive. O dată, pentru că ele se află în afară cercului acțiunii, al cărui centru e Hrisant Hrisoscelu. De așezeni, pentru că numele e și sustinut de grupul istoric, al familiei în ce-l privește pe Christo, pentru că greeză Hrisant Hrisoscelu. „Faima” lui Christo e imantentă textului și simpla lui numire, la prima apariție „în scenă”, constituie un artificiu de scriitură prin care naratorul, plasindu-se în mîntea lui protagonistului, marchează gradul de apropiere al celorlalte personaje față de acesta.

Christo fusese, în perioada venetiană, sfătuitor al lui Hrisant și mijlocitor al iubirii lui pentru Herula Lucrezia Vinceratti. Îl vom întâlni deseori în pseudo-rememorările fanariotului.

Între relatarea „dinăuntru” și cea „inafară” se păstrează astfel, chiar prin jocul unor asemenea detalii mărunte, o relație de implicare, pe fondul unei compatibilități ce dă suficiență libertate de mișcare naratorului. Relatarea cooperativă, „impreună cu”, are, în cazul de față, — nu numai în acest înec al cărții, ci și pe parcursul ei — rostul unui alibi narativ.

Să ne întoarcem, spre exemplu, la biografia livonianului. Potrivit convenției relatării „dinăuntru” ea este, pină la un punct, motivată. Prezența livonianului alături, pe drumul de întoarcere spre București, îl neliniștește pe Hrisant. El se teme că falimentul averii sale să nu fie aflat și făcut public de către livonian. „Fusese bogat, cereștii lui patroni îl părăsiseră, trebuia să invente ceva, să-l mintă pe acest secretar care va duce jute vorba în tirguri Bukurlii că urmașul bogatului Hrisoscelu, bătrînul, se ruinașe pe unde fusese.” Gîndul la viața suspectă de dinainte a livonianului avea de ce să mărească înrîmțirea lui Hrisant. Excursul biografic însă, chiar dacă e astfel motivat în substanța epică, este, în raport cu convenția „dinăuntru”, concretionar. Sub aspect tehnic, acest tip de discurs ambivalent și echivoc se depărtează de rigorile monologului interior, aproximînd cu larghete libertățile mult

mai mari ale stilului indirect-liber. Este vorba, însă, despre o rescriere a gîndurilor personajului — nicidecum o transcriere — menită să ofere doar urzeala pe care o umple povestitorul. Prezența unui context perspectival rămîne un prețel, o nadă avîrșită dorinței de autenticitate și nevoii de convergență. Cartea se nutrește însă dintr-un alt impuls, cel al instabilității nemăsurate ajutată de memoria somnolentă a cuvintelor, voluptatea avarității nominaliste.

Am remarcat într-un eseu anterior, menienta lui Ștefan Bănuțescu față de actul denominației. Săptămîna nebunilor, desi tangentă la Cartea mîionarului în punctul propensiunii pentru pitoresc, vadește o atitudine diametral opusă sub acest aspect. Increderea lui Eugen Barbu în virtuțile numelii în ambele descrieri, unde certanțele, Cascadele de nume proprii — la care denominația este euraută de balastul semnificativei generice, al sensului categorial — ating nivelul cel mai înalt al acestui ezoterism lingvistic. Lungile inventare, enumerările subterfugiente semnificate de critică, sintaxa catenărilor nominale în ambele descrieri, unde funcția propozițională a verbor e pronunțat marginalizată, toate acestea se fundamentează pe ideea că obiectele cresc dinăuntru cuvintelor, răspunzînd, în această formulă nominalistă, pozei de instăpînire a povestitorului asupra unei realități îngropate sub praful vremii. Am înțeles, la vremea apariției, să mi explice — dîncolo de datele conjuncturale, dacă lucrul e curva cu putîntă — aprecierile atit de contrastante pe care le-a prilejuit Săptămîna nebunilor. Există, se pare, „cărți-alternative”, care sint fie intens deuzitate, fie respingătoare, în funcție de aderența sau inaderența cititorului la premisele lor fundamentale. Săptămîna nebunilor aruncă o miză imensă pe dispoziția cititorului de participare la „magia” verbală a povestirii. Să nu se creadă, totuși, că vroau să transform receptarea într-o situație de mediumitate, de „lunime de undă”. Cuvîntul „magie” nu are însă să fie intru totul metafizic aici. Forța de seducție a romanului se sprijină pe o concepție care are, cum am văzut, certe afinități cu credințele atit de vechi în puterile magice ale cuvintului de a chema prezența lucrului numit. Funcției imaginative a textului i se substituie, în bună măsură, această variantă mai pronunțat ezoterică a transportului de realitate îndeplinînd de cuvinte, prin simpla lor apariție textuală. Între descintele arhaice și „despărțit” scontat în romanul lui Eugen Barbu diferentă e doar de climat cultural. Cine e înclinat să accepte conștientă transplantul va trăi desfășurată inersivă într-o lume de o imensă bogăție. Pentru ceilalți, arhivistica povestirii se va opri modest la puterea lor de a înțelege.

Încă un detaliu. Avaritia nominalistă a povestirii își încearcă dominația atit în spațiu cit si în timp. Capacitatea nominalilor de a evoca locuri e lesne de intuit, mai dificilă pare a fi de a reînvia vremea și temporalitatea fiind curînsă în primul rînd în structura verbului. Eugen Barbu presară scriitura cu un amplu inventar de termeni cu conotație temporală, ce nu se realizează la nivel semantic, ci fonologic. Aceste fapte de stil cu valoare de indici temporali nu urmăresc însă realizarea unei convergențe care să dea plausibilitate discursului. Așa, de exemplu apar în text numeroase forme grafice — București, Peterburg, caheve, prav, etc. — ce ar conduce — în limitele unei verosimilități riguroase — la concluzia că textul a fost redactat în aceeași epocă cu evenimentele relatate. Dar Eugen Barbu nu se străduie să intrîmă această înțelegere. Alături de astfel de frazisme vechiste apar neologisme ce fixează indubitabil momentul scrierii în epoca actuală. „Iluzionismul” preferat de autor reflectă limitele unei convenții stabile. Această înconsecvență poate fi iarăși percepută în două moduri contrastante și simțit decorativism. Pe o parte — pe de alta — astfel de cuvinte burdînd în corpul lor fonetic diformitățile vremii ar putea lăsa să alunece sugestia temporală asupra referențului lor. „Cafele” și „caheve” sint două cuvinte care nu mai denumesc — dacă cititorul e suficient sensibilizat de context aceluși referent. „Zăpezile de altădată” sint la totuși alte zănezi decit cele de acum. În ciuda distanței relativ mici de timp — abia un veac și jumătate — lumea istorică a romanului este percepută, tocmai prin amintirile inconsecvențe stilistice, într-un foarte pregnant efect perspectival — de „îndepărtare”.

S-ar cuveni poate încă puțin lărgit o privire interpretativă de pină aici înspre o experiență globală asupra structurii romanului. Am văzut cum prezența centrală a lui Hrisant este luată ca pretext pentru marea tapiserie a relatării naratorului. Ample pasaje descriptive, pe care spațiul ne împiedică să le reproducem aici — ca de exemplu repetatele „portrete” ale Venetiei — pot fi invocate drept mărturie. La scara întregului, între expansivitatea naratorului și concentrarea obsesională a protagonistului pe o singură dimensiune, pasiunea erotică devoratoare, se stabilește o discrepanță ce stănește „complicitatea” celor doi în construirea romanului. Lumea Săptămîni nebunilor arată o nepăstosă plenitudine de detalii pentru a încapea într-o conștiință monomană. Răzbușnarea protagonistului asupra naratorului transpare în acel grotesc „theatrum mundi”, petrecere desăntătită regizată de Hrisant înainte de a părăsi Venetia, sau în intenția de a organiza o și mai exorbitantă „săptămîna a nebunilor” în București. Avaritia nominalistă e astfel secundată de o obscură conștiință a desertăciunii. Hrisant Hrisoscelu, resimțînd drept posibil, dilematic alfer ego al naratorului, împinge cartea — atit cit este și cum este — în penumbra Ecclziastului, a judecării cu sine însuși în fata ispitei lansate înspre lume — de eros sau de cuvînt — și a amenințării „trimisului”.

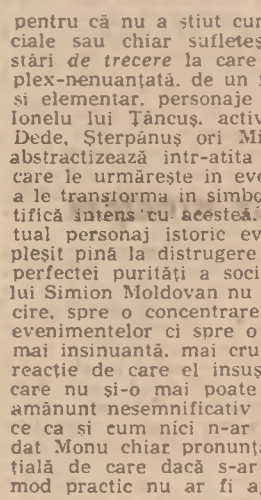
Grafică de Don Strămbu

Liviu Papadima

„SUFERINȚA URMAȘILOR“

marcat dramatic și sîngeros de întimplări duretoase, nu de puține ori fatale și de proporții sociale imposibile de ignorat, romanul Suferința urmasilor de Ion Lăncrănjan, ajuns acum la editia a doua, este un document viu, de o veridicitate necruțătoare a unei umanități transformîndu-se pe zi ce trece dintr-o clasă socială într-o masă socială din ce în ce mai solitară, mai însingurată, o dramă a unei umanități asistînd neputincioasă, cu rău răbîntiri dramatice, un tragism nedismulată, la propria sa dispariție de pe arena istoriei. Cu cit această epocă se îndepărtează mai mult în timp cu atit se apropie germinativ de propria noastră conștiință care încearcă să cunoască la modul profund analitic, înțiuția fundamentală despre (și pentru) existența. Ion Lăncrănjan face din istorie nu o pasăzanie de conciliație contemplativă în care durerile, privite mai mult imaginativ-conceptual se pot estompa fără urmări, ci o asumare categorică, o implicare acută care-i permite mereu să aibă o viziune completă, din interior, a evenimentelor, o viziune care dă senzația continuă, extrem de sugestivă, că evenimentele se descriu ele însele, naratiunea fiind ferită în acest fel de exaltării neputincioase în cîmp sugestional cit și de o tenare rezumativă care ar dăuna indiscutabil întregului văzut aici ca o curgere continuă, inexorabilă, fără întoarcere. Evoluția progresivă către un final de un tragism aproape insuportabil al dramei (țaranului Simion Moldovan (Monu), o evoluție epică extrem de tensionată, plină de meandre și reveniri, de încercări de cele mai multe ori tardive de înțelegere a fundalului istoric în care se agită frenetică amănunte fierbinți și violente, este însăși evoluția către înțelegerea de sine și a întuții întregului, a personalității centrală asupra căruia vaxetățiului și ipocrităzii participărilor întimplătoare la minuirea unelțelor puteri au un efect distrugător, aproape carnal, acut-demolator, căruia Monu nu-i mai poate rezista, moral și fizic, înaintea uraginat de grele loviturii primite, cedînd în final.

Durețoașă insingurare a lui Simion Moldovan în fața istoriei și a oamenilor este un rezultat mai degrabă a cunoașterii intuitive a sensului ordonator al amănuntelor decit un rezultat al cunoașterii integrale a adevărului cuprins în detaliu care nu înțelegerea socială, deformată și deformată de personaje malefice selectînd spre propriul lor interes aceste detalii, o imagine generală de eșec uman deprimat, mistuit de dorinți și patimi, de păcate și prabusiri individuale din care autorul extrage o viziune mediativă a izvoirii individualizate demoralizate și chiar depășit de tumultul profund al unui veac, al unei epoci pe care n-o înțelege pe deplin nu pentru că n-ar avea puterea s-o înțeleagă ci pentru că nu i se arată cum trebuie s-o înțeleagă. Monu își trăiește drama pină la capăt

pentru că nu a știut cum să reziste slărilor sociale sau chiar sufletesti neorganizate, acelor stări de trecere la care au o contribuție complexă-nenuanțată, de un negativism social feroce și elemental, personaje de consecință cum sint Ionelu lui Tăncuș, activista Salvina, tovarășul Dede, Șterpanu ori Mitrofan Pușterca. Monu abstractizează într-o altă lucrurile materiale pe care le urmărește în evoluția lor logică pină la a le transforma în simbol, nîcînd în final se identifică intens cu acestea, devenind dintr-un virtual personaj istoric evoluțiv un personaj copleșit pină la distrugere de un instinct nativ al perfectei purități a socialului. Evoluția gîndirii lui Simion Moldovan nu se îndreaptă din nefericire, spre o concentrare, spre o esențializare a evenimentelor ci spre o fluidizare din ce în ce mai insinuantă, mai crudă și mai distructivă, o reacție de care el însuși este conștient dar pe care nu si-o mai poate reprima reducînd-o la amănunt nesemnificativ peste care se poate trece ca și cum nici n-ar fi fost. La un moment dat Monu chiar pronunță în sine o frază esențială de care dacă s-ar fi lecat mai adînc în mod practic nu s-ar fi ajuns la acea dramatică

„ROD“

poezie de frapantă originalitate prin substanță și stil, lirica lui Cezar Ivănescu se consumă în limitele unei drame solitare și tainice. Poetul, care oferă acum o selecție din opera sa în colecția „Cele mai frumoase poezii”, e un ascet, un benedictin al verbului care duce pină la capăt (citește pină la iluminare) rostirea proprie, autentică, morală sa fiind însăși perseverența teribilă cu care își făurește gnoza personală, fără abateri „sezoniere” de la doctrina autoimpusă. Creația autorului se restructurază din interior cu fiecare nouă carte apărută, înaintînd esențial, fără experimente „egzotice”. Este aici o teologie poetică fundamentată spiritual (axată pe severă rigoare formală) cum puține a dat lirica modernă, fenomen care explică magnetismul oracular al liricii ivănesciene. Autorul e cunoscut, în special, prin frumoasele sale balade medievalezante în care se lăsează, după o formulă proprie, sonorități folclorice stravechi, ecouri ecclziastice, elemente livrești și eufonii ludice într-un alaij de o stranie cantabilitate, sugerînd obsesiv prezența sentimentului thanatic. Lirica de esență muzicală, plină de exalt carnal și voluptate a extincției, decantează durerea existențială pină la sonorități angelice, poetul sublimizează limbajul în tonuri de o frumusețe sepulcrală, împrumutînd adesea modulațiile doinei românești. Bocetul popular și monodia gregoriană, sansoneta și ritualul trubaduresc se combină după reguli secrete, făurînd un limbaj inimitabil colorat de duhul arhaicității moldeve. Creația autorului pare că își află centrul de greutate în farmecul ezoteric al cantabilității. Iată însă că poetul pe linia experienței din „La Baaad” își adună în antologia de față numai poemele în vers liber, deci lipsite de suportul melodic, furnizîndu-ne o surpriză revelatoare. Trăgismul liricii sale, scos acum de sub vălul eufoniei apănate, devine terifiant prin nuditatea expresiei. Versibilismul practicat de autor pare un exercițiu continuu, iubirea și moartea sint temele unice repetate la infinit. Nu e o poezie extensivă ci intensivă, pedalină pe aceeași obsesie, volumul demonstrează în acest fel omogenitatea creației, mitologia teribilă construită în simbolul rosului thanatic. Materia lirică stă sub semnul pasiunii mistuitoare amenințate de sfîrșitul biologic. Dar, așa cum foarte bine sesizează studiul Artur Silvestri în substanțialul său studiu introductiv la volum: „poetul nu dezvoltă sentimente ci idei, nu fotografiază situații naturale ci senzații metafizice. El descrie viziuni tenebroase, creează alegorii medievale, trecuțesti, grozave himere baroce, inanalizabile cu mijloacele raționalismului mecanic”. Sentimentul letal, unic, repetat pină la insuportabilitate suprapus carnalității naturaliste e de fapt ritualizat și rescris cu o luciditate extatică. Apatenă pentru dihotomia trup-suflet naste o candoare crudă a stilului, o contradicție emoțională acută. Opoziția dintre angelic și macabru generează tensiuni anxioase. Există cu siguranță aici un grotesc medieval, trecut prin filiera expresivă baudelaeriană și bacoviană, a poeziei escatologice, tonul liric este însă absolut original. Poetul e obsedat de virginitatea întreruptă, de căderea în păcat și pierderea purității adamice, de imaginea descompunerii fiziologice. Vocea monocordă, tulburătoare pare o litanie convertită unei în melodie serafică, alteori în viziuni apocaliptice. Cuvintele tes astfel de suaviță mătăsoase, „vag în ca vălul Mayei zephiroș blind mai îndurînd / să poarte trupul / învadat de o transparență ca o reali-

„ROD“

tate fermă / metafizică”. Prin contrast, viziunile expresioniste descompun sublimul erotic pină la esența thanatică a gestului „pingăritor” și asta printr-un demers poetic hipnotizant, venit din insolitul limbajului enigmatic. Dacă sufletul e ocrotit în vocabule paradisiace, trupul e redat prin cruzimea infernală a imaginilor naturaliste cu „cheaguri de sine”, cu risul conjugal „ce juipoaie pielea obrazului”, imagini decupate pară din picturile cosmaresti ale lui Grünewald redînd materialitatea stihială a flîmtețelor depozitate de inocență. Lirica lui Cezar Ivănescu, precum cea bacoviană, e „o plînsore zugrăvită lent” și urcă în zona simțimintelor metafizice. Drama se consumă între plăcere și păcat cu intensitate spirituală maximă, vitalitatea este ea însăși o presimțire a morții imanente. Apatenă structurală pentru medievalitate apare în alchimia stilistică unde vedem talentul de bijutier al durerii, versul pare o cupă de otrăvă căci hieratismul expresiv, eleganța heraldică a frazării ascund adevăruri teribile, ultime. Curgerea aproape senzuală a retoricii are, cel mai adesea, efect halucinant. Cezar Ivănescu define „morfină” cu vîntelor magice. Ca și în balade întinim un idiom propriu, ocul dă persuasiv, o gramatică personală a stărilor. În acest sens, tot Artur Silvestri, prefătorul ediției afirmă că „e de văzut în Cezar Ivănescu un siluitor constructiv al limbii române, ceea ce înseamnă, în definitiv, că el e un original inventator de limbaj poetic, unul dintre cei mai proeminenți pe care i-a

„ROD“

dat lirica națională”. O insolită grație converteste spaime într-un ritual al spaimei, transfigurînd estetic angosta letală: „E vreo deosebire între trupul meu fraged / culcat în frunze pîndind spăria / unui alt trup, de față, să treacă / pe-ajuturi să mă pot hrăni / cu iluzia singurătății ei dulci și parfumată / și trupul meu gîd într-o raclă subțire / hrînîndu-se cu iluzia morții”. Poetul are naturalețe rostirii esențiale, firescul la el este noumenal ca la Bacovia sau Kavaliș de exemplu. Autorul „cultivă premeditat stîncăci prozodie, construcții asimetrice sau năvăliri lexicale pentru a epori autenticitatea emoției”. Permanența supra-verzeta, curșivitatea frazării tănușeste constructiv muzical și planuri armonice. De fapt Cezar Ivănescu face parte din categoria celorlor poezi care nu apelează la spontaneitate ci la revelația construită meticolos, neptunic, folosînd unelte obscure, iluminare este astfel amînătat cu premeditare. Poezia devine un efort spiritual exorcizant împotriva abisului morții. Autorul eliberează magia orfică a cuvintelor „mîntuitoare” și lucrînd în profunzimea limbajului creatorului face muncă de hermeneutic. Citînd această selecție de poezii, constată că spațiul liric e devorant, persuasiv prin suprafețe mate și lucioase, prin ambiguitatea fluidă. Realul intră în regim metafizic în urma unor insesizabile translații, visul și luciditatea se împerechează suprarrealist: „și pentru a mă convinge că totul a fost vis / am îns cu / limba picăturile de sine de pe perete ce se lăceau / e florile / cînd se desface”. În haloul acestei ambiguități terozante eroasă escatologică naste o voluptate neagră precum muzica Wagneriană, iubirea e apăsată de un dolorism obscur venit din amintirea chinuitoare a păcatului: „Trupurile noastre / de unde leam curat / lăuceau asemeni unor tronuri vecine”. Carne, giugul, singele, mormintul sint simboluri care se împerechează dureros în poezie figurînd Baaad-ul vechic, locul „unde nu te-ajută nimeni” cum spune autorul. Contrapunctic, imagini edenice străbat acest univers în descompunere sugerînd „copilăria lui Ario Paradis” cu o candoare gentină a expresiei. Aceasta pendulare între două registre: unul tenebros, altul suav caracterizată poetică ivănesciană și vorbește despre sistemul ei binar. Dacă baladele exprimă o medievalitate ritualic muzicală, poemele în vers liber, așa cum ni se oferă în volumul de față, sint de un expresionism gotic dus pină la limita terifiantului. Ambele direcții comunică subteran prin aceeași sugestii mitice. Creația poetului reactualizează simbolic un Ev Mediu răscolitor, cu spaime de „rău” a acestuia, cu alchimia verbală a spiritului și cu senzualitatea dureroasă a existenței „pedepsite”. Totul e turnat într-un limbaj original de o stranie modernitate. Efectul moral al acestei lirici este, în extremis, salvarea prin Cîntec, poezia fiind „giugul unei reinvieri din morți”, rostirea tulburătoare a celui care convoacă tenebrele dar exclamă patetic: „am mers după frumusețe ca un halucinat”.

Poezia lui Cezar Ivănescu isi conține Infernul, Purgatoriul și Paradisul Decodificat, universal e ni se prezintă ca un scenariu dantesc bazat pe o entelehie oraculară, experiență unică în lirica noastră. Publicarea în colecția „Cele mai frumoase poezii” reconfirmă valoarea unui poet de excepție.

Alexandru Horia

Orice trîie trebuie să fie un scriitor și orice scriitor un critic. Aceasta era dezlva
lul G. Călinescu de la Jurnalul literar unde cerea criticilor să scrie poezie, iar poezilor
să exercite unelele criticii literare. Deși, după Maiorescu, poetul este refractar la scrie-
relele celui, un exercițiu de receptivitate este necesar mai ales în mediile cenaciere.
În vederea acestui exercițiu critic, care pentru început are note concesive, tinerii autori de
poezie din epocii Numele poetului „și schimbă unelele” adică încearcă să fie pentru
colagi lor critici. Înfrățim această tentativă cu aspect de program al titlurilor revistei
noastre.

POEZII ȘI SCHIMBĂ- RILE

Amănuntele

Vasile Petre Fatî a debutat cu „Floare
de leandru” (1967) în revista „Luceafă-
rului”. Între poetul tânăr de atunci și
cel de azi, aflat în plină maturitate,
înregistrăm un crescendo al vocii lirice, dar și
o adâncire într-o lume de stări și simboluri
proprii acestui poet singular. Verticalitatea drumi-
ului său de „scriitor, artist” a parcurs un spațiu-
timp în care înțelegem câteva deschideri spre
lume: „Vedere la amiază” (1974), „Fragi în de-
cembrie” (1977), „Paradisul de fier” (1980) și
„Amănuntele” (1984).

Cine pătrunde universul poeziei lui Vasile
Petre Fatî observă o unitate de stil, remarcabilă
doar la citiva alți poeți români de azi: Virgil
Măzilescu, Mircea Ciobanu, Nicolae Iona și
maestrii întrii intiere extatică Daniel Turcea
și Cezar Ivănescu. Fără a ne situa pe o poziție
absolutistă în emitera judecător de valoare
(parti-pris-ul are rol, desigur, de reliefare) și
fără să minimalizăm cu nimic contribuția altor
poeți ai deceniului șaptea la diversificarea (re-
coșară) în literatură poetică, afirmăm la poezii
citite pe Mircea Ivănescu, Leonid Dimov și
Petre Stoica. Toți sunt poeți la care se resimte
influența de intelectualism, de urbanitate, de ra-
finare a expresiei trăirilor existențiale. Distinc-
ția călăuză între cei „întrași” și cei „pă-
trunși” în literatură este, încă, valabilă. Poezii
citite au intrat în literatură fără zgomotul cu
care au pătruns poezii generației optzeci. Ei
nu au beneficiat de parțialitatea unui critic de
primă mărime. Și n-au suportat ecorile adezi-
unii în cadrele unei sociologie a succesului.

Mulți dintre acești poeți au fost „recuperati”
prin înscăpata cenzură „hiberion” a editurii
„Cartea Românească”. Poetul Vasile Petre Fatî
nu a fost încă antologat în această colecție. Să
nu se fi resimțit, oare, necesitatea unei astfel
de „recuperări”? Cert este că Vasile Petre Fatî
se află în librării cu un volum ce merită a fi
menționat în contextul poeziei de duală, expresio-
nism dramatic ce esențializează stilul prezent
în cărțile publicate anterior. Endologia stilului (do-
rință asumată consistent de poet) a dus la o
expresivitate lapidară, uneori directă, a trăirilor,
la o concentrare a eului poetic care se des-
chide nu spre exterior, ci spre o lume interio-
ră și simbolică obsesivă, de stări implozive,
îndelung decantate. „Mi-am tăiat degetele pen-
tru Frumusețe” — spune poetul, și versul ră-
mâne memorabil nu atât prin actul de auto-
sacrificare, ci prin puterea de a renunța la
atingerea zonei ontologice a frumosului. Ideali-
zarea frumuseții la aspect de mister față de care
poetul însuși își exprimă acușul: „Am închis
ușa și-am aruncat cheiele” (poemul „Cuvinte de
adio”). Poezia are capcanele ei și contrapne-
rea eului poetic la cel empiric duce la o ruptură
trafică pe care Vasile Petre Fatî o radiogra-
fiză: „Omul care am fost era bun, era bun /

Omul care sunt la acoperă cu mințile fete”
/ „Într-o seară simțeam”. Poetul răză
poetărea interesată ca un exces conventional: „Ați
venit să mă dar a ceea zi și mînca o mînca zî-
nova / Numai nu credeați de moarte seamăna cu
o pădure” / „După apusul soarelui”.

În acest sens, titlul însuși al volumului se
justifică. Amănuntele din care se compune vî-
la cu și cu zî soarelui la ele un anume transis
existențial, o anume constituie a morții rezul-
tat nu atât dintr-o stare de reflecție, ci din
limitate impuse de precaritatea unei comunicări
permanente: „Ceva care trebuie să-ți spun în
noaptea cu foc” / „Grîul, oșnea, nărele, lacrimi
și importanță” / „Bunul de a aduna resturile
de mînca” / „Căci pot să-ți minti pomburi
orășului” / „La capăt”. Poetul notează exact
starea unei „efuzii”, frigiditatea unei atineri
precoase: „O anumită căldură umasă care-ți
amestecă obrăul” / „Degetele, în timp ce totul
se întunecă afară” / „Dorința de a atinge pe cine-
va mai slab decît tine...” / „O anumită căldură
umasă”.

Vasile Petre Fatî este un citadin, desic privește
oraul de la marginea acestuia, realizind astfel
o distanțare, o perspektivă în care sint selectate
anumite elemente de decor: „Bacul, spitaul,
telefonul public, taxul, masina salvari, cate-
drala gotică, liftul, hălele, magaziele, adminis-
trația domeniilor publice, reclama comercială,
terase cu mese de fier forjat, vitrina de sticlă,
cafetăria, ambulantele, sălătoarele, jocurile me-
canice, scoala de muzică, afisele. În același
timp, se realizează și o selecție a mediilor so-
ciale, reprezentate prin personaje față de care
poetul are tendințe de tipizare lirică: soferul,
soldatul, portarul, femeia de serviciu, vînzăto-
rea, groașorul, dulgherul, fotografu, snălăto-
rele (de brazi de pești japonezi), biciclistul,
capel-maistrul, turistul.

În acest univers urban, poetul este traversat
de viziuni ce amintesc de pictura lui Chagall
/ „Fularul mi se prinde de fire electrice” / „După
ce ai citit reclama comercială / Ai-ți aminte
de cei șapte ineri căzuți” / „Priveste ca un foto-
graf prin mincele hainei / Tatălui tău mort
vei vedea marea”.

Poetul ne transportă prin labirintice obseși
(exemplară este obsesia tatălui din poemul „Ma-
rele tablou” folosind un stil anaforic ce inten-
sifică recurența unor simboluri comune poeziei
dintotdeauna.

Marin Celdandru

„Torța din mina mea dreaptă”

„Cîntă la violă în seră, în balcon
închis / încheietura, cascada,
trece / peste / trîndă vîrului, peste
gura-teului / (dacă vezi rînd,
să nu crezi că-i zimbeste) / peste pămîntul
boborînd / de iubirile Altor — / aici ești de-
partat de lume și totuși / viața te sufocă de
parcă s-ar sparge / în autobuz o sticlă /
de parfum — cobori / la prima stație sau
ți se face greață”. Ca într-o cută de
plante rare amestecate printre expozate
umile, în care urmele instrumentelor muzi-
cale se mai simt încă în geometria vibra-
ției a aerului, pătrunzi în poezia Greței Tartier,
autoare absolut remarcabilă, cu insuficient ecou
critic. Exact așa cum se definește în acest
Purttător de cuvînt, text din ultimul său vo-
lume, Substituirii (1983) : departe de lume, ab-
strasă într-o irealitate populată din cînd în cînd
cu sugestii oculare, în care răzbate paleta orien-
tă și bagheta imaginației muzicale — și to-
tuși atât de aproape, sufocant de aproape de în-
tîmpinările cotidiene de viață ca descifrare a
banalității, ca „lustruire” a faptului comun.
Poezia re-producere — imprimarea semni-
ficației, incrustarea ei în fluidul egal al trăirii
deșarte și astfel un fel de acreditare, de asigura-
re launtrică de faptul că, „atî de grele și
translucide”, întîmpinările zilei se pot concentra
egal în două-tre note, pot așterne pe-un
timbru sau pe-o unghie. Că pot concura inesi-
zabil, cu zădărnica speranță fără limită, eter-
nitate. Grele și translucide: căci toate aceste
suprafețe ale lucrurilor, pe deasupra cărora se
plimbă ochiul îndugurat, vorbesc de stările
paralele ale spiritului. Atrag, cuvîntul care ră-
mîne nescris”. Gravură în metalul minor, re-
verberate în sticlă, poemul e o materie recom-
pusă — și o dorință de materie, de identificare
a substanței imaginare cu substanța reală.
Spunind un cuvînt — se destăinuie utopia roșii-
rii integrale, a atracției magnetice de semne și
materii: „Un poem cu tren ar trebui să aibă
și abur, / boabe care de striguri, / fotografii
banale pe lingă oglinzi — / Băile Felix, Neptun,
culorile șterse. / Bei apă, simți scrisind între
dinți / cuvîntul care rămîne nescris — / mina
se strînge ca o cătușă, aerul se încinge. / Un
poem despre trecere miroase-a cărbuni, / a
fîcări care se iau după tine, / a miriște și a
praf. / Un poem despre miriște, / abia atins,
s-ar învinși de ciocare. / Acum chiar izbește
în geam / fluturule Acherontia Atropos / care-și
face crisalida-n pămînt” (Acherontia Atropos).
Există în această poezie un orgoliu distins,
rezident în arcul imaginilor, în tonul lor de
morală practică, dar inutilă, de acceptare a
umilinței ca pe o treaptă necesară. De fapt e
un parfum exotic desfăcut peste miezul cenușii
al lucrurilor. Un parfum vorbind de expansi-
unii spiritului, de cuprinzătoare formula în
care hieratizimul simbolului străvechi, ori ba-
nuială și intuiția faptului unic parcurs (trece

Costin Tuchilă

Sărbătoare și utopie

Sărbătoarea este un hiatus în curgerea
împului, o întoarcere la origini, în
coordonatele unui spațiu-timp inițiale
— într-o stăruință dură, a de-
venirii fenomenale prin anihilizarea sensului
retrospectiv — în cadrul căreia causalitatea este
pervertită, inversată sau negată — însușirea
și dominația sacralului în lumea profană. Sărbă-
toarea este deci o regresie spre momentul
întial — acel Urzător anterior oricărui
ordin și forme constituite, supuse sadă uzurii
și morții. Cultivarea exceselor și a licen-
țelor, încălcarea prohibițiilor, a interdicțiilor și
a dogmelor specifice spațiului profan sint im-
perative necesare ale acestei instituții ce se
realizează printr-o subtilă și eficientă magie
simbolică, în plan subiectiv și individual,
„timpul pînă” este starea de grație de din-
aintea conștiinței constituite de sine, caracte-
rizață prin libertatea păgînă, desfrînată, bar-
bară a eului în fața căruia nu a fost așezată
nici o oglindă. Realul și virtualul sint una,
obiectul și imaginea sa capătă o identitate im-
posibilă la nivel ontologic și epistemic, și că,
în raport cu operația de oglindire, fenomenele
sint nesimetrice.

În volumul Smarandei Cosmin*, fantasma —
Alexandru este încarnarea unui simbol ambiva-
lent și tulburător, utopie sacră a armoniei și
înfrînării, a echilibrului și grației, un dublu
întîlnit în sens temporal al eului — de
dinaintea scindării, care ilustrează copilăria
finței, barul de a exista inconștient și fericit
în armonie cu universul, parte integrantă a
lui și în același timp, căderea, dizgrația, zona
inaccesibilă, interzisă, constituită unei ireme-
diabile pierderi. Această conflictualitate laten-
tă, această echivalență a unor alternative con-
tradictorii își au corolarul în strălucirea de-
cadentă în gloria crepusculară, în faptul agonie
care aureolează poemele Smarandei Cosmin; și
nu întîmpinător amurgul, toamnă — momente
de maximă ambiguitate, de conjuncție dubioasă
a linii cu unvestitele tendințe de îndreptare
proleptică, marînd indeterminarea, indecizia, spa-
miu. Aspectul contabulariu, desfigurarea hiper-
metricează a unor scenarii poetico-epice, in-
congruentul, oniricului somptuos constituie îni-
le de forță ale unei poezii elitiste, destinate
unei cerce de inițiali, posesori ai unei chei
de înțelegere — așa cum este — așa cum este
privilegiul unor alesi, dăruiți unui viciu abstract.

Dar a iesi din starea de har — starea ini-
țială de infans îngropat din nou în materia
primordială — semnifică o ruptură de nivel,
expulzarea în temporalitate, paroxism al lu-
cificării lucriferice care se reflectă și se negă
pe sine. Viziunea devin teofană, de sîngerie,
miniatură ale apocalipsei în maniera lui Bachelard
sau a capriciilor lui Aloysius Bertrand: „E
păpuit de viu un ciine negru. Lătratul lui
Se-asamene-n streang iar luna plină / Și hol-
baze ochiul din care rosu / Se prelinge un
ochi” („Capac”).

Trăgma prăbușiri (în conștiință) declanșează
curgerea timpului, devenirea univocă, nesimetrice,
evoluită în sensul unui vector comun care
indică finitudinea tuturor lucrurilor. Ea poate
fi omologată „izgonirii” din starea angelică a
începuturilor, din mitica „epocă de aur” — ca-
năzită de un timp de înțelegere de echilibru,
armonie și totalitate integratoare — și care a
urmare instituirea unui nou con. de esență de-
moniacă. (Dar ce este diavolul, dacă nu spaima
care decurge dintr-o cunoaștere imperfectă?).
Agitația, turbulența, „tempo-ul valpurilor” și
rîmări secerelor înlocuiesc starea inițială de
netăcut, calm, ordine, echilibru și armonie. Disar-
monia este postulată ca principiu de de-struc-
tura a lumii obiective și subiective.

Prin faptul de a fi constituit cauză a căderii,
conștința înseamnă maculare, culpabilitate
mereu renouată, „necrutare”; ea șterge uni-
tatea eului, supunîndu-l unor forțe centrifuge
ce-l scindă dintr-o unitate și-l suprasăsi,
într-o dialectică tragică, generatoare de ten-
sioni ireconciliabile. Proiecții și simulacre
gruși sau numai bizare sint manifestări ale
eului plural și conflictual. Iată o asemenea ecoră
de fantasmă, un convoi de monștri descendi-
parcă din „mandus subterranean”: „Dă-n loc
tot convolul tău, înțelegător, înțelegător, în-
țelegător / Priecpui, Rid prunci-n burți, Suspînă le-
fegii, / Sint toți și-ți vezi. E lumea ca o rană
Și cit o tine gura tot cîntă, stăoia, și auză /
Din trompetă și tropăie-n tuacire, / Și-ar trage
din pușcace.” („Cortegiul”).

„Căci măști, foste măști. Consecințele
sunt reprezentate această intrare în la-
birintul interior, fără nici un talisman sau fir
conductor. Fără speranța vreunui miracol
salvator. Poemele sint acum otrăvitoare, sfîdnî,
negind, disprețuind starea celestă. Răzvrătire
și nesupunerea sint declarate, înalțurînd împă-
cirea și călburul, torturată bastia, înălțurînd
într-o trufășă solitudină devenind el însuși un
zător, evertul, schingiuitor. Operează disecții
crude care pot fi deciprate prin prisma unui
ritual de purificare. (Căci aceea, sub toate
formele ei, ca și extirparea părților impure și,
prin această, nefaste, constituie prima condi-
ție critică metafizică — Printr-o disecție
minuțioasă-ncepi / Și povestesti ce vezi: singe-
le tău / Aoi artera, zgîrciul și meniscul / Visce-
rele articulate-n game majore sau / Minor
(cîntul lor — o tandră discordanță / Eterves-
cent capriciu). / Le scoti pe toate-afară. / Le
privești fără vreau rest / de steapă-nduioare.
Unle de disecții / Printr-o tăietură / Pri-
veste-te-n singurătatea clară. / Cit despre rest,
or mai vorbi / Și mine”.

Dețasarea rece, insolentă afirmată retoric,
sarcasmul ascund tot atitea mecanisme de apă-
rare menite să protejeze ființa — fragilă și
vulnerabilă — măști prin care este disimula-
tă o angoasă teribilă, aproape fatală, o preo-
ta existentă și de perspectiva extincției. Vi-
novăția și spaima sint compensate prin ten-
dențe hetero și autoagresive și, în final, prin
impulsuri autopenitente; este vorba despre in-
toarcerea la un stadiu primar, narcisic, în ca-
rului cărui avestit și confectivă ramin centrale
pe eu — care-și este siesi suficient obiect și
sursă de recompense și pedepse. Iată o aseme-
nă punere în scenă în care agresivitatea se in-
toarce ca un bumerang asupra eului ultragraț,
într-o dorință de autodistrugere și dezastru,
lipsită dină de sensul ei tragic: „Și ura
cărui măști înțelegător în Vistă incolectin-
du-mă, obligîndu-mă / Să rămîn în picioare...
— „Printeșă cu capul zdrobot, / Travestiul
meu cabotin...” („Viperă”). Se poate pune în-
trebarea: de ce tocmai capul este ținta actului
autoagresiv? Și un răspuns posibil: pentru că
este „seduș” conștiinței, cauza a sciziunii și
discordanței spiritului și pentru că asemenea
distrugere este un reflex al nostalgiei după starea
pierdută, de foetus trăind inconștient și
vegetativ, neopus nici unei contradicții. Este
amintirea neopului care persistă încă în en-
grammele memoriei afective, este consimțirea la
abandonul conștiinței și dorința de egalizare a
tuturor tensiunilor, este ceea ce Seneca numea
„libido mortendi”.

Cunoașterea noastră este finită, de aceea con-
stituie o sursă a tragicului. Principalele ei
milioane sint conceptele și relațiile dintre ele,
dar acestea nu fac decît să altereze sensul
accuții al lumii, luare în posesie prin limbaj
esta o falsă cunoaștere, deoarece cuvintele
structurează lumea după principii care nu sint
ale ei; ele înșelăză ca opua lucrurilor și
spiritului o imagine neconformă, fragmentară,
inautentică: „Și dac-aș ști mai putine cuvîn-
te, / Și necrutare de-ar fi mai putine...” („Tu,
nimial tu”).

Dar după această coborîre în infern spiritul
lși va regăsi castitatea — căci focul purifică
și regenerează — în spațiul unei metafizice
lucidității, un spațiu al perfecției geometrice,
al abstracțiilor pure, caracterizat prin înghețul
ortăcel dinamici, zonă a anularii contrariilor;
„Nu-ți fie teamă carne dulce, fanără / Tu
vei petrece-n cel mai pur / Siandru. / Un alb
rational, visatul / Alb...”

Volumul Smarandei Cosmin este o diștație
despre castitate și maculare. Sărbătorile ei au,
în același timp, funcții cathartice și magice, de
recuperare a purității pierdute. Luminate de
har și de un intelectualism riguros, ele ne oferă
bucuria de a participa la un banchet la care
poezia este cel mai de seamă conviv.

Gabriela Crețan

Traducător al realului

Propunîndu-ne un mod de înțelegere a
realului, poetul este un traducător. La
Dan David traducerea realului în
poem se face tot prin intermediul
poeziei. Printr-o operație poetică „desfășurată”
(nici la nivelul unităților stilistice Dan David nu
oerază prin reducere, ci prin extensie, cu alte
cuvînte nu este deloc un elipic, ci un explicit) și
uzind o serie de indicatori ai însăși tehnicii specifice
(titlurile ostentative ale poemelor: poeme
hard-rock, elegii, psalmi, rondeluri, litanii, con-
crete, refrene, sonete, boctete; și prezența constan-
tă în poeme a unor cuvînte specializate ca:
„poezie”, „elegie”, „metaforă” etc.), poetul de-
conspiră chiar modul în care se scriu poemele,
cărțile sale constituindu-se într-o adevărată
poetică.

Aproape toate poemele lui Dan David, fie că
e vorba de primul volum Eu vă iubesc pe toți
(1982), fie că e vorba de volumul ulterior Lorelei
(1984), spun despre sublimarea realului în poezie.
Asemenia unui traducător care este obligat
să-și ateste competența în cele două domenii în
cauză, poetul își mărturisește apartenența sa la
real, ca în comun, și alegerea sa întru poezie,
ca o damnată investitură. Traducătorul ne apare
ca un vesnic neliniștit între cele două repere
fundamentale, preocupat să stabilizeze echili-
brul dintre ele, antrenat de jocul permanent al
„pierderilor” și „compensățiilor”, de alterările și
perturbările pe care și le impun reciproc într-un
perpetuu „moment de discontinuitate”. Cum
trecerea dintr-un cod în celălalt nu se poate
efectua integral, poetul-traducător se recunoaște
și se identifică drept chiar locul de manifestare
a entropiei dintre original și traducere.

Sub acest zbucium, prea patetic și manifest
(mai ales în primul volum) ca să fie credibil în
totalitate, sub spaima generată de tirania poeziei
asupra realului, se lasă bănuia o secretă jubila-
ție a orgoliului „bilings” care se autodef-
neste mai întii ca „un independent feroc” (Eula
I), apoi crucificat de poeme, de „Copacii cuvîn-
telor pitvite” (Pădurea ca o fată frumoasă),
„băiat blestemat de poezie” (Camus).

Explorarea poeticului o întrece cel puțin în
intensitate pe cea a realului, dar nu submin-
du-l, ci potențîndu-l; universul realului este re-
îmboșgățit prin trecerea în poezie. Nu avem de
a face cu simple serii simbolice concret — imagi-
nar, ci cu transferări prin filtrul estetic. În poe-
mele lui Dan David orice tip de comunicare
apare ca o translație prin intermediul scrisului,
și poemului. Poetul nu numai că își scrie de pî-
lă, iubite! : „să-ți mai scriu” (Lorelei), „să-mi
permiți” această scrisoare caldă (Doamnei mele
Minodora), dar și trans-verse „frunța frumoasă”
(Lorelei), sau într-o Letcie de pastel își traduce
emoția ca poem transcurs în caiet.

Orice manifestare din real este cenzurată poetic,
dar și elementele poetice își află reverbera-
ția în real. Relevant în termenii poeziei.

Florentina Vișan

Profil mișcat

Un poet în plină ebuliție se arată a
fi Dumitru Udreă. Volumul de debut
La noi în vatră (Editura „Ion Crean-
tescu”, 1981), înegal ca valoare, cu multe
poveste și elemente de recuzită, este totuși re-
prezentativ pentru punctele de pornire ale poe-
ziei: sale, aflate în universul satului oltenesc
natal. Imaginile agreste fixate în memoria copă-
riilor sint acelea care-l prind cel mai bine:
„Rîuri de țecere iarba o inundă / Sub privrea
lunii doru secerătorilor. Grîul e / Auzut ca
un fel de zeitate luminînd / În templul lui de
țarină”. Toamna e ca o „fructă” ce „mîngie cu
frunze în zăbater ușoară”. Acum poetul e stă-
pînit de „dorul de parînti”, el se vede „răs-
tîgnit în faptul serii / într-o poartă dintr-un
sat”.

Imagini ale acestui univers sătesc formativ
regăsim și drept, mai absoct, mai rafinat și în
celelalte două volume următoare. Subconș-
tientul lucrează activ mai ales cînd poetul se
sente dominat ca pe emp. „În ochiul cerului
enorm” / „Căci pînăntărea mai dănuie în
vis / Cu poartă înverzită peșteră prin vecini” /
„Văd că ești în vînt / Și-ți amintesc / Cum arde
privdru”. Cînd „într-o cîmpie” poetul se
simte „ca-ntr-o catedrală / sfios și curat”. Toc-
mai această „sfioșenie” rămîne o caracteristică
structurală a poeziei lui Dumitru Udreă.
Este ceea ce-l doosebeste în mod esențial de
așa-zisii „ironiști” ai anilor ‘80, din a căror
genere face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult păgîn,
precum în poemele de început ale lui Ion
Barbu, de unde împrumută adesea și tonul:
„Chiar de voi trece riul cuvintelor albastre, /
În ambarcații ale nopții prin lumina / Voi
înscrisă face totuși parte. Poetul nostru are un
imnic, el concepe poezia într-un sens grav,
ca o oficiere în surdina a unui cult

Pământul americanului

adrian pintea

— Cum „al americanului“?
— Tot dealul asta pe care-l vezi a fost al americanului...
— American?
— American pe dracu'... Fiindcă n-avea după ce bea apă, a vindut gardul, lemn cu lemn, fințina, uniformă din primul război, și-a luat „bole“ și : America, ține-te bine, că vin!
— Singur?
— Nu. Ardelean întepet, știa că fără murele nu se alege nici un drum. Nu după cât o de frumoasă, că asta trece, ci numai după faptul că e lângă tine când îți arde fruntea și îți dă apă...
— Frumos.
— O fi. Sigur că așa și este... Cel puțin așa se pare...
— Și s-au întors...
— Să-și cumpere pământ. Ar fi putut cumpăra patru dealuri, dar...
— Dar ? !...
— Hai, acasă, mîncăm ceva și-ți mai spun...
— Imi ține friul calului, apoi încalceți și el. Are cearșane, toată noaptea a stat treaz, m-a așteptat la gară. Depășim autobuzul.
— Faem o ciulama cu bribi?
— Hm, da... Vezi, că-i cam prost !...
— Cătuș nu e prost, e numai un cal prea cuminte, pentru că toată viața lui a tras la căruța. I-au pus șaua în timp ce se mira dureros, dimineața, cînd gara dormea...
— Acasă am fumat lîngă cuptorul Măriei, i-am lăudat aragazul, că are aragaz, am ieșit pe prispă și am bătut țuică. Undeva în casa aceea înclinată se ascundea lada Americanului. Cîțiva oameni au trecut peste firul de apă și n-au dat bună-zua. Le-am dat bună-zua. Lumea se împărțea frumos în bine și rău, iar în miezul liniștii se strecura ploaia.
— Au stat trei ani... Bătrîna nu mai aude, n-are rost s-o întreb. Doarme intruna; uneori am senzația că patul ei se afundă încet-încet, cu fiecare clipă care trece... Lada e la ea. Arunc-o pe privirea în odaia din spate. Bătrîna este doar o femeie foarte bătrînă, care doarme un somn foarte bătrîn. Alături de ea, lada, în care știu că adună lucruri de orice fel. Orice, orice... Cizmele de cauciu cumpărate de mine acum doi ani le-a purtat o zi. Le-a spălat cu grijă, le-a înfășurat într-o cîrpă care mie mi s-a părut frumoasă și le-a închis în lada. Deci, lucrurile Americanului sînt ascunse undeva, dedesubt, la fund.
— O privești. Aș vrea s-o văd cum se ridică și cum își leagă complicata năframă neagră, privindu-se stîrb în ciobul de oglindă de sub lăscuț de lemn mîncat de gîngăniile trudeale ale verii... Pielea s-a strîns, muștrătoare, rece și albă sub gîvanele ochilor, prin care tres, cu siguranță, lumi mai drepte...
— Te impresionează, nu-i așa ? La spital am trei-patru singolențe din astea pe zi... Ele înseamnă un singur lucru. Mai bei ?
— Ochii mi se sparg de vînt.
— Nu te speria... O să plouă, o să se zăboie usa grajdului, o să vină Gavriilă beat cuc, o să plîngă puțin Măriea, ție o să îți se facă dor de oraș, dar n-o să ai cu ce pleca... Pe pământul americanului o să plouă cel mai greu, pînă-l răvășește și-l iartă...
— Dau peste cap cănuța cu palincă. Măriea trece pe lîngă mine și eu îi zîmbesc de parcă aș fi uitat ceva. Vreau să-i spun... Augustin ride încet și aprinde două țigări deodată. Ca pe front.
— Au ajuns pînă la Detroit; acolo au stat două zile ascunși după niște lăzi; poveștea despre niște „oameni de nimic“, adică vagabonzi, ce-or fi fost, care făceau focul în niște cutii de conserve și mîncau pește... Și era — se pare — Schimbarea la Față, sărbătoare mare, cînd se mîncă pește. Lor nu le-au dat...
— Nu mi-e foame, doctore, mai stăm aici...
— No, atunci îți prinzi pe Gavriilă cînd vine. Eu nu răspund...
— Ți-e teamă de el ?
— Nu, dar nu pot să-l bat; mi-e frate.
— Augustine, ai zis că o să plouă ?
— E drept, dar ții-am spus eu ora ? !
— Vîntul se ghemuiește în locul din cer unde au să vie stelele. Doctorul Augustin își schimbă locul pe prispă, pune încă o țuică, vrea să aprindă țigara, dar renunță și se uită în uitarea lumii, spre grădina casei. A încruntînd. Era cel mai prost elev din clasă, s-a înșurat cu iubita mea din liceu, n-a avut copii, scris o carte, sub ochii i s-a adîncit valea grea a privirii și a slăbit în ultimul timp.
— Augustine, Americanul știa ?
— Ceva știa. Trebuie să fi fost, totuși, extrem de ciudat să patrulezi călare într-un oraș al unei lumi care nu îți spune nimic... Își făcuse alambic și storcea prunele, dar palinca nu i-a ieșit niciodată. Bătrîna povestea, cînd mai povestea, că dimineața se spăla, se bărbierea și își punea cămașă de tort, bătută noaptea cu busuioac „cum dracu“-o fi busuioac american ? ! că și scriitorii cehi au obsesia asta) și ieșea în curte, unde tăcea cu mințile în solduri.
— Cîștigau bani ?

ceam, doar era al lor !... Da' de unde, că nu era al nimănui, Americanu' nu plătește, deoarece s-o-nors cum l-o făcut mă-sa, în curu' gol și cu o țidulă că o să-i dea America... I-o dat pă dracu' !
— Augustin, ce-i porcăria asta ? — îi șoptesc.
— Ce spune nu e chiar o timpenie... Americanu' ceruse despăgubiri, dar... Bătrîna își apără lada ca o bufnită și asta-l chinuie pe Gavriilă... Oricum, nu te potrivești, e beat...
— Gavriilă injură în continuare dealul nefericit, cu pămîntul lui cu tot... E buhăit, e rău, va adormi în curînd. Măriea a început să tremure pe prispă rece.
— Are ea ceva acolo, are ea ceva — bolborosește Gavriilă — și se trîntește pe patul de lîngă sobă, gemînd ca după o bătaie de betivi. Măriea intră grabită și fără să ne privească, se apucă să-l scoată lui Gavriilă tenișii înnoroziați și-i urcă picioarele murdare pe velină...
— Gavriilă cade ca piatra în fințina, după ce deschide o clipă un ochi înroșit, care nu vede nimic.
— Imi pare rău — șoptește Augustin — dar nu pot... Mă-e frate.
— Fii serios. Hai afară...
— Ne luăm de brat și iesim pe prispă. Un miros zăpăcit, de lume primenită, verde și ud o spîrtură luminoasă în cer...
— De cînd doarme bătrîna ?
— Hm ! De mult...
— Dimineața drumul... năclăit. Gavriilă a scos căruța și înainte să injuge boii, imi strigă peste umăr, din curte:

Grafică de Dan Strămbu

— Că doar nu v-ăți fi supărat...
— Nu, nu... — am tresărit eu, aiurea...
— Mai veniti, nu ?
— Mai, mai...
— Să mai veniți, că la noi affi multe...
— Transpir de parcă aș fi cu adevărat vinovat de ceva. Măriea închide poarta și apoi se fereste să mă privească, trecînd repede, repede în partea cealaltă a casei.
— Augustin aduce două cești de cafea. De ce nu vreau să-l privesc nici pe el ? O prind pe Măriea de mină :
— Ce-i tu ?
— Nu te supăra... îi om bun... ține casa... copiii' nu-i ai tu...
— Sorb din cafea și rup filtrul țigării. Dincolo, după clauza de fontă cenușie, doarme bătrîna și lada ei. La mai puțin de un kilometru, „sub pădure“, doarme Americanul îngropat în pămîntul lui, cumpărat cu o hirtie fără valoare, după un naufragiu absurd în Bosfor.
— „L-au îngropat cu sabia... Sabia nu era de la America, era din primul război...“
— Cafeaua frige. Vițelul „Atatii“ simte ziua de muncă și rîcește lemnul iestiei. Autobuzul vine la ora 8,30.
— Izbucnesc certurile bufetierei de la Cooperativă; cei care pleacă vor să-și cumpere rachiu pentru drum.
— Se construlește o cale ferată, sus, undeva. Toți sunt triști. Se vor întoarce spre seară. Toată noaptea am visat pămîntul Americanului. Soldații înzoronați, măsurînd dealul în copite, fluturînd steaguri largi și instelate, numărînd într-o limbă ciudată marginile locului, înălțimea, iarba, dira lăsată de păsări în văzduh, merii, periișii și gura văii, lăsată pentru grîu, după ce va trece furtuna... Nu mai Gavriilă alerga ca un năuc în fața calilor și zbiera : „peste mine, peste mine doară să treceți, altfel nu se poate !...“ și tragea din sticlă, plîngînd și uitîndu-se la Măriea, care îi spăla cămașa cu uilina plină de singe. Ațipesc stîmb, pe banca de lemn din autogara, oferîndu-i cuiva țigara aprinsă. E un lătran nebarbierit și mut, cu ochi batjocoritori și marunți, care alcargă peste lucruri...
— S-a trezit bătrîna !
— Scuip amarul din gură și încerc să privesc. Lumea răsturnată își revine. Autobuzul claxonează disperat. Augustin imi la geanta și mă scutură de umăr.
— Doctore, am adormit ; ...mi-e foame...
— Ți-a pus Măriea ceva... Și palincă. Nu m-ai auzit ? S-a trezit bătrîna !
— Inghesușii între pădurări și muncitorii de la exploatarea, încercăm să vorbim. Miroase a fin țirțu, a ciorapi cazoni, a drum... Augustin e acum cel mai bun om din lume ; fără gîndul la el nici n-aș mai fi în stare să mă întorc acasă... (Unde să mă întorc, totuși ? !). Ride, se uită în sus, mă bate pe umăr... Imi urz: geanta și sacoașa de plastic colorat și îl privesc.
— S-a trezit, zici ?
— Da. A ieșit în curte, a mers pînă la grajd, a umblat prin grădina cu mințile la spate... Apoi a stat pe piatra aia mare și a chemat-o pe Măriea... Nu-mi venea să cred, medical vorbind lucrul nu era posibil. La mine la clinică...
— Trece peste asta... Și ?
— Am fugit în casă și am furat...
— Ce spui ?
— Am furat... Las' că vezi tu... Să te uiti în geantă, sub cărți... Palinca e de la Gavriilă. Nu-l urăsc...
— Nu-l urăsc...
— Hai, că pleacă țtia... Mai vii ?
— Ce ascundea bătrîna, Augustine ?
— Vezi-ți de treabă... Cînd vii ? Să vi' auzi ? !... Să vii !...
— Au mai fost câteva dealuri, apoi o gară vopsită proaspăt și un tren gol...
— Abia acasă am găsit săculețul de piele, cu marca incrustată în metal : „OHIO STATE POLICE“. L-am desțertat cu mina stîngă în palma minții cu care am scris această povestire ; o grămăjoară de pămînt foarte veche, aproape nisipos, căruții pe alocuri, de parcă ar fi fost adunat în grabă, înaintea unei nefericite plecări... Pămîntul bătrîn al Americanului, luat de-acasă și acum întors acasă cu bine prin grăia gînditoare a sorții.

adrian popescu

Marină

Cu peste proaspăt l-am așteptat și faguri știind că altădată gustase din ele, în umbra unei colibe de stof, pescărești.
Avea fața ascunsă sub o mască de prof și sudoare avea trăsăturile tinărului care adună seara în coșuri de răchită alge și tuburi goale de spray.

Pe unde plugul tras de un tractor vechi scrie rîndurile dimineții următoare, afinînd nisipul. S-a urcat apoi într-o corabie. S-a îndepărtat. Din douăsprezece mii de cochilii de murex anticii abia alegeau gramul de purpură tyreniană violet la-nceput treptat se lămurea culoarea : singele mielului ucis.

Culoarea împărătească.
Distilez abisul, clarific mesajul culorii.
Intr-o plimbare solitară pe tîrm am dat de o peșteră plină cu daruri de pref. Constelația Fecioarei o scâlda într-o lucrare maternă.

Poveste de iarnă

De câteva zile era așteptat cu nerăbdare la o cabană din Alpii înzăpezită unde jucam beam vin fierd dres cu mirodenii.
Sosi într-o joi cu mare larmă împreună cu bărbia fină și blondă, cizmele înalte de mușchetar.
Îi însoțea un magician mai îndesat cu barba roșie și ochi de veveriță : Flor Bortesse Werner și tovarășul său împărțeau camera de sus a cabanei.
Dormeau pe niște pricuri soldărești, discutau un singur subiect : Literatură și angajare. Werner strălucia asemenea unui poliandru de cristal.

Unii, e drept, îi repropus influențele din Bohme și Saint Martin, se cunoștea amicitia lui cu Jung-Stilling și la Berlin avusese mare succes în saloanele mondene.

Imi plăcea, să-i ascult vorbind despre Geisterkunde.
Cu mărunțelul am ascuns într-o seară două în zăpadă, vroiam să vedem cine rezistă mai mult știut fiind că setea provoacă viziunile.

Ne-o confirmase de altfel și o poetă inițiată în texte sufite.
Intr-o zi le-am murmurat versul Silezianului : „Ich glaube keinen Tod“.

arthur porumboiu

În zodie

Viața mea în zodie — m-a lăsat alături de semințele și fructele umile-ale pămîntului : în purpura măcesului am văzut ceva din mișcarea iluminînd arterele mele : în sămînța de iarbă ce străbate printre pietrele aspre.
era ceva și din dirzenia mea : în cupele albastrei gentiane se-adunau acele gesturi delicate ce pot ocroti ;
comunicînd în fiecare clipă cu ele, viața mea s-a apărut pe sine

Rețeta fericii

Ciulînul purpurii, în marea-i simplă și-anonimă, să-ți poată vorbi.
Și turmentul de boare afrodisiacă, să vezi nunți acolo unde moartea lucrează cu hârnicie

Patetică

Frații mei de sudoare și naștere, protejați de scutul soarelui, de miera densă a griului lăsați-mi bucuria să-mi amintesc de voi, de vîile voastre impregnate de zahăr și soare, să-mi confund frenetic buzele-n licoare, cînd moartea însăși

Au suris. Un suris de unde nu am dedus nimic
Oboseală, dispreț, aprobare ?
Apoi am auzit despre Werner că a fost văzut sărutîndu-se cu o doamnă extrem de elegantă într-o gară europeană
se vorbi despre el și în Sicilia.
Deși mai în vîrstă cu câteva sute de ani l-am cunoscut bine.

Departamentul focului

S-a spus despre zei că pot locui și în bucătărie, dacă e adevărat într-o noastră unde pot fi Desigur în flăcările aragazului.
Oare salamandra nu se răsfată în jar, iar greierii în vetre și hornuri ?
Dimineața devreme ne întindem miinile spre gurile lor, în iernile aspre îi auzim toată noaptea sporovăind, cum să nu-i supere fluieratul ascuțit al aalei de lapte, mormăitul ursuz al kuktelor sub presiune, jigniți că le-am stricat somnul tihnît, proteoala aromitoare fug de noi în păduri sau se pierd brusc în eter, stupidele glume ale pămîntenilor neștiutori îi jignesc.

Astăzi totuși am avut noroc : mici flăcării albastre Scintilla animae încep să se ivească prin colțurile bucătăriei plutesc o vreme prin încăperea apoi plîpîie și se retrag ; eu nu cred bineînțeles în multipli, ci în Unu, pasiunile amoroase ale zeilor greci nu-mi inspire admirație în schimb recunosc de departe Suplicul și Stigmatul lubrii.

Lapte-i fierd. E aproape țirziu, cei mici s-au trezit, îi aud cum rotesc pernele umplute cu puful și penele păsării paradisiului. Dacă nu se scoală iarăși le vor ciuguli cite o fărîmă din piinea cu unt, le vor bea din cana cu lapte. Și i-am avertizat de altele ori : „olimpienilor își usucă al hainele, ambrozii și nectar nu se mai găsesc, nu vă mai lăcomiți la mincarea copiilor !“

Din taințele Cimpiei transilvane imi vin mesaje prin conducta de gaz. „Focul le gospodărește pe toate în univers“, enigmatic, huliit, nefericitul Heracit „Sufletul celui beat e umed“ (în bucătărie își usucă al hainele, mustind de apă și noroi) „Înteleptul are sufletul uscat“ (la flăcările unui foc pururi viu) „sufletele în Hades sint mirosurile“ (mirosul mielului de sărbători fără indoială, poate și al cozonacului din copilărie bine crescut, al cafelei care dă în foc, al uleiului incins și stropind în care plonjează ca păstrăvii sub lună cartofii de lună... al piinii negre prăjite și al ceaiului fără zahăr.

Uneori totuși mă sflesc să-i invit la masă cu mine pe cei duși.

Fișitul gureș al aragazului și poța flăcării de a lucra, „cu timp și fără timp“ trebuiesc lucrate carnea și singele, îi întind mina flăcării și ea mi-o cuprinde cu bucurie, dacă aș fi asemeni ei, destul de înflăcărat și pur, nu aș simți-o străină, nici o durere nu m-ar face să dau înapoi, asemeni lui Scevola, așa ezit și înaintea, mă lansez și mă retrag, rușinîndu-mă, angajat mărunț, trup și suflet, la Departamentul Focului.

e o lucrătoare ciștigîndu-și cu abilitate și trudă existența.

Învîțînd răbdarea

Învîțînd răbdarea de la fructul ce-adună gesturile-mi sint reținute și-n ochii mei ard numai febrele ce nasc flacăra lucitoare ; în cîmpii mele prevăd înfloriri soare, însă cu mireasmă de-o tărie înfricoșătoare

Stăre de octombrie

Octombrie umed, și frigul depunîndu-se-n straturi — armură din care nu pot să scap !
Țipete de-ar fi, din zare cine-ar veni să le-nălțezească-ntr-o-nțelegere clară ?
Imi doresc un zîmbet ; o mină strînsă pe mină și-o secundă fierbinte :
un soare de la Sud !

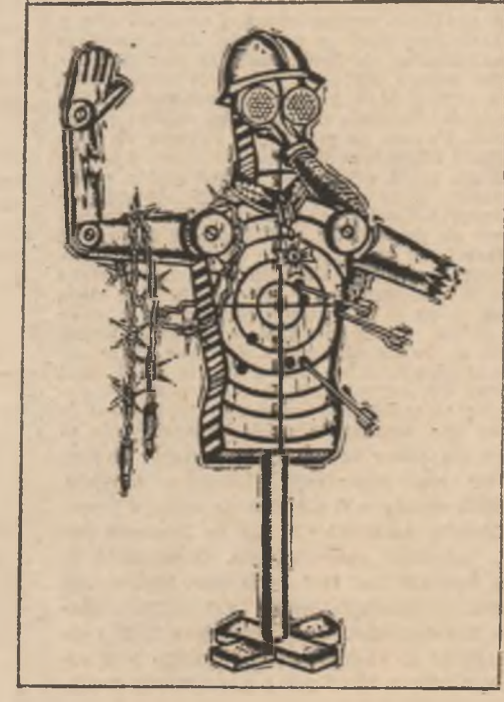
Oh ! sint înnămolit în sudoare cleioasă și mi-aud singele zăbîndu-se, de parcă-ar simți că cineva cu un corp de metal. celulele i-ar otrăvi împingîndu-l insistent în mineral...
Octombrie umed, și nu găsesc apărare. Nu găsesc apărare !

Cine ?

Frînză de-aș fi necugetînd — fericită-n cădere și lustruită de pămînt într-o clipă ce m-ar cere...
Și cit de bună, și cit de dulce mi-ar fi viața care nu știe că vine frîngerea de ultimă facie !
Totuși cum mai aud întreaga frîngere...
Cine mi-ar putea fi intangibilul scut ?
Sorbit de real pînă conturul dispore ;
tipătul lumii nu mă poate ocroti de sfărîmarea !

De pescuit bătrînul nu avea cum, acolo era ocean și plutea petrolul, adică motorina de la cargouri, pricepi... Pe urmă au ajuns la Cleveland — mi se pare — oricum, în statul Ohio și cel bătrîn era vînșos și tăiat în muchii drepte și milităros. Pe scurt, (deși, de ce am scurta, doar avem noaptea înaintea) s-a făcut, l-au făcut (cine știe) — oricum a devenit repede polițist de stradă... Am zice noi acum, agent de circulație, dar sună inexact, pentru că ei patrolau călare. Ori, el, om de munte și care dormea ghemuit în burta calului pe front... Ții-am povestit cum vroia să facă un cîmblîr al căilor aici în sat ? A tras locul cu plugul cincisprezece noapți, pînă l-au bătut aia la circumă și i-au rupt mina stîngă. Îi iubea. I-a ascuns în pădure la Stirbitura și cînd au venit cu mitralierele a plîns și-a bătut și-a zis : „eu am să mor la Sibiu...“ Hai să mîncăm...
— Nu mi-e foame, doctore, mai stăm aici...
— No, atunci îți prinzi pe Gavriilă cînd vine. Eu nu răspund...
— Ți-e teamă de el ?
— Nu, dar nu pot să-l bat; mi-e frate.
— Augustine, ai zis că o să plouă ?
— E drept, dar ții-am spus eu ora ? !
— Vîntul se ghemuiește în locul din cer unde au să vie stelele. Doctorul Augustin își schimbă locul pe prispă, pune încă o țuică, vrea să aprindă țigara, dar renunță și se uită în uitarea lumii, spre grădina casei. A încruntînd. Era cel mai prost elev din clasă, s-a înșurat cu iubita mea din liceu, n-a avut copii, scris o carte, sub ochii i s-a adîncit valea grea a privirii și a slăbit în ultimul timp.
— Augustine, Americanul știa ?
— Ceva știa. Trebuie să fi fost, totuși, extrem de ciudat să patrulezi călare într-un oraș al unei lumi care nu îți spune nimic... Își făcuse alambic și storcea prunele, dar palinca nu i-a ieșit niciodată. Bătrîna povestea, cînd mai povestea, că dimineața se spăla, se bărbierea și își punea cămașă de tort, bătută noaptea cu busuioac „cum dracu“-o fi busuioac american ? ! că și scriitorii cehi au obsesia asta) și ieșea în curte, unde tăcea cu mințile în solduri.
— Cîștigau bani ?

FANTASTICUL, DIMENSIUNE
A „PROZEI SCURTE” ROMĂNEȘTI
VASILE
VOICULESCU

III. Complexul motivicilor extraordinare (7)

„Casa lui Vasile Voiculescu din Str. Dr. Stănescu” - gravură de Diagoș Marșaveanu

Iuind seama la stringenta coerență a scenariului mistic-magic de care beneficiază a doua parte a povestirii Lacul rău, în primă instanță, într-adevăr, este extrem de dificil a mai susține că tonalitatea impersonală a cursului este îngrădite în vreau fi a se vedea despre dechizitatea ezoterică a realului interpretat în ordinea logicii lui faptice. În tentativa de a scoate cadavru flăcăului Gheorghies din fundul lacului esuează nu numai cei mai fecuți pescari ai satului, ci și jandarmii care au sursă la exploziile „Gata, nu se mai poate. Costă prea scump. Faceți raport precum că nu se găsește și nu vedem de treabă. Ajung trei zile”, conchide, resemnat, sergentul postului de jandarmi. Cit despre prot, acesta se arată cu totul neputincios în fața disperatelor lamentații ale mamei celui înecat („— Nu se poate să-l lasi peșterii, părinte, că e suflet de creștin, fecior de al nostru și se cade să fie pus în pământ închinat”). Iată însă că pe fondul unei asemenea stări de spirit resemnat infrișoșate își face apariția bătrîna Savila, „strămoasa satului”, care „întră în gloata zgromotoasă adunată în gheoașă și cuprinsă de curiozitate a sută douăzeci de ani ai săi”. Bătrîna (numele ei pare a-l calchia pe al prozotei Silvia din binecunoscuta legendă biblică) își face intrarea în scenă după cum urmează:

— Ati miniat lacul degaba și mai rău l-ati Inversnat cu impuscăturile, văstare nelegiuite... Ce era să facem, tîc? — Destul, lăsați căngile, făcu semn bătrîna. Trebuie să încercăm altfel, să luăm urma sufletului. Că sufletul se află și răspunde mai ușor ca trupul. El ascultă de chemare și rugămintă. Și trebuie imitat lacul. Și bătrîna scose dintr-un colț al maramei o turcă de faină albă în chip de prescură, cu patru colțuri în cruce, dar mai lată și mai subțire.

— Părinte, se întoarse ea spre popă, mergi cu mine. Unde s-a întimplat năpasta? O dușesea parazo, la grămadă de straine care stăruia să însemne locul pe mal de unde pornește nenorocirea.

— Faceți o cruce din lobbiu de anin, poruncă ea oamenilor, punind prescură jos. Nu s-au împlinit încă trei zile, nu-i așa, de când s-a înecat Gheorghies? — Nu, mai avem un conac, așa chîndă abia se fac trei zile pline, o încredință unul din flăcăii ce însoțiseră pe înecat.

— Este vreme destulă, mormăla bătrîna uitîndu-se la soare. Grăbiți-vă, părinte, să stăi aici, că ai să înștii.

Ingenuitatea păgîno-creștină ce definește doctrina magică în temelii căreia bătrîna Savila lăcătorează, este izbitoră. Aprecierile și instrucțiunile ei postulatează un întreg set de concepte primar, magice, începînd cu presunsa identitate stabilă a apei și a aerului și încheind cu răspîndita credință potrivit căreia morții fizice a individului uman îi succede moartea sufletului, după trei zile încheiate, timp în care acesta din urmă nu se îndepărtează de locul unde se află trupul celui în cauza? pe care, însă, le radează la practică religioasă ce vadește inovații noi-generis, libertate absolută a abaterilor de la canonul biblicesc. Artistic, aici se află sursa straniei spectaculozității a episodului. Desprins parca dintr-o străveche legendă hagiografică, textul impresionează prin extraordinară lui densitate epică și nu mai puțin prin iradianța fantastică a imaginii. Faptul confirmă povestiri voiculescilor o tensiune realist-existențială diametral opusă aerului de idilică sacralitate ce învalidează cîmpul narativ din moralizantele parabele hagiografice ale lui Gala Galaction.

Atunci bătrîna, sprijinită de femei, se aplecă asupra iezurului și începu să taie apelor în chip de cruce cu cirja, înghind o veche vrajă, ca un bocet: împacă peșterii, chema sufletul apelor și-i cerea îndurare pentru cei ce au greșit și i-au pingărit. Iar se ridica uitîndu-se la cer și iar se încovala peste ape, închinîndu-le cu toaia în cele patru zări spre care pleacă cercurii.

Fixîndu-ne atenția cu deosebire asupra Savilei, asupra modului ei „samanic” de a acționa, pînă acum s-ar părea că e plauzibil a evalua episodul exclusiv din perspectiva universului magico-mistic perfect închis în sine, căruia i se dă conștient și conștient. Și totuși, din ceea ce se întimplă în continuare începe a se isca presimțirea că, mai degrabă, Savila poartă doar masca unei vrăjitoare de mare anvergură. Este masca prin intermediul căreia înțeleptă bătrîna își relevă indefinibilă ei știință de descifrare a tăierilor ce guvernază adîncul apelor. Pe nesimțite, sesticulăția magică a exotiei se despozează parca de avatărul primii mistice, punîndu-se în slujba efortului deliberat de pătrundere a tainei cu puterea minții ei înțelepte, depozitară a experiențelor și învățăturilor milenare. În acest moment, asemenea marilor înțelepți în cunoașterea universului subacvatic din perspectiva arhetipal cosmică ce populează proza lui Voiculescu, Savila „oficiată” în spiritul celei mai stringente analize a faptelor reale. Element substanțial poetic înecul ontologicului, magicul cristalizează în structuri textuale caracteristice prin sublimul lor ceremonial epico-fantastic.

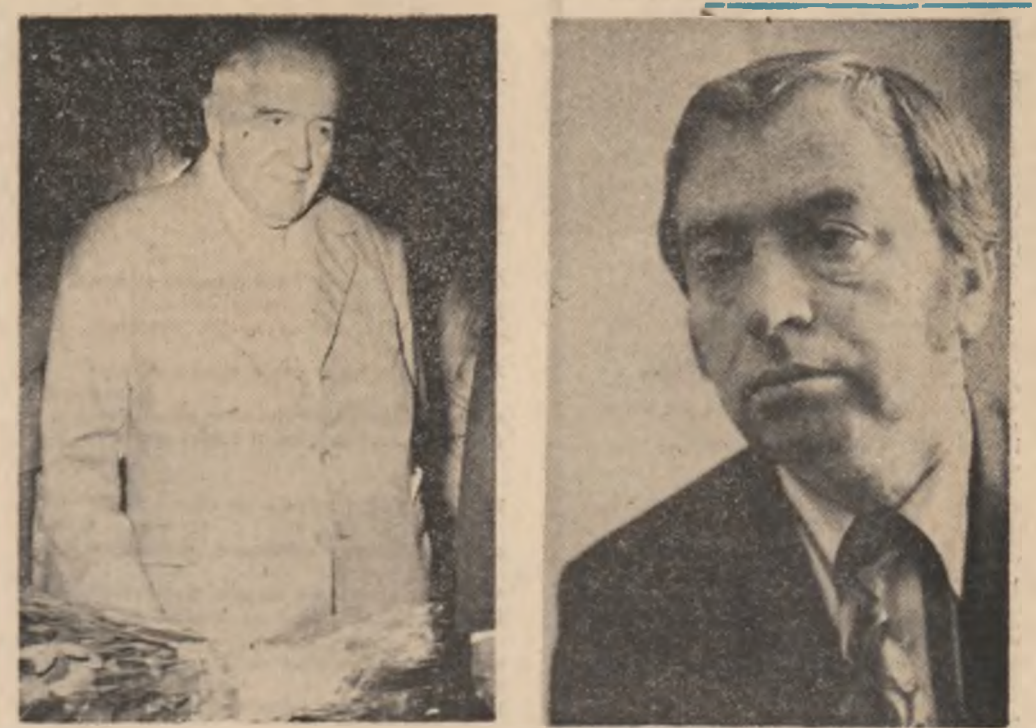
„Bătrîna stete multă vreme așa, întoarsă cu spatele spre soare, ascuțindu-și privirile ca pe niște iscoade trimise departe cînd pe cer, cînd pe lucul apelor. Străbătura oare aievea vederile ei prin obocul văii al undelor? Sau ea cită vedemii numai în împereziere lăuntrică a ochilor ei? Iată, într-o copcă răzleată a lacului, unde nu ajunsesse răcoala exploziilor, se iscă deodată o înfiorare, un freamăt nesimțit, ca o veste adusă de undele misterioase ale unui mîros. Și, nămădeci, o argie alba de acolo spre azima de sub toată fără astîmpăr. Venea pe sub fața iezurului, cu utoală, o funie vie, împletită din peșterii de toate neamurile, care ajunseră la azimă și o asalară. Dar nămădeci, un nou curent, o suviță de vibrări se alese de sub toată și porni împotriva, din mal spre lac, luîndu-și deasupra celei din urmă, spre copca iezurului de unde izvorise neamul de peșterii.

Se întea astfel sub ochii bătrînei un curent de lăcomie între doi poli de hrană? — Înclinat și, s-ar zice, „vrăjii” ei inspuși de știința bătrînei, în acest punct povestitorului iese în sfîrșit din anonim, îngăduindu-și a comenta și interpreta faptele: „Cu nesimțită ei întelecpiune pescărească, Savila citi tainicele rune, cu care locul își scria legile lui vesnice”. Pe de altă parte, nu este mai puțin adevărat că după ce duce la bun sfîrșit treaba, depîndu-și exactitatea locului unde trebuie căutat trupul lui Gheorghies, Savila revine la explicația mitico-mistică inițială: („— Trei zile sufletul nu se dezlește de trup, lămurea ea, mereu îi loacă împrejuru. Nu se îndură să-l părăsească. Sufletul lui Gheorghies stă adînc în noi, în noi, ademenit de crucea pe care s-a odîhnit. Acum și-a lvat prescură și a dus-o trupului în groapa iezurului. Căuții acolo, ce mai așteptați?”), ceea ce însă nu trebuie să deruteze deloc: masca de mare vrăjitoare a bătrînei, în realitate, definește parabolul și prin aceasta, fantasticul ei sfatut uman. În cazul ei, magicul are funcția unui soi de lichid amniotic ce dă viață palpabilă efortului de gîndire și cunoaștere realistă.

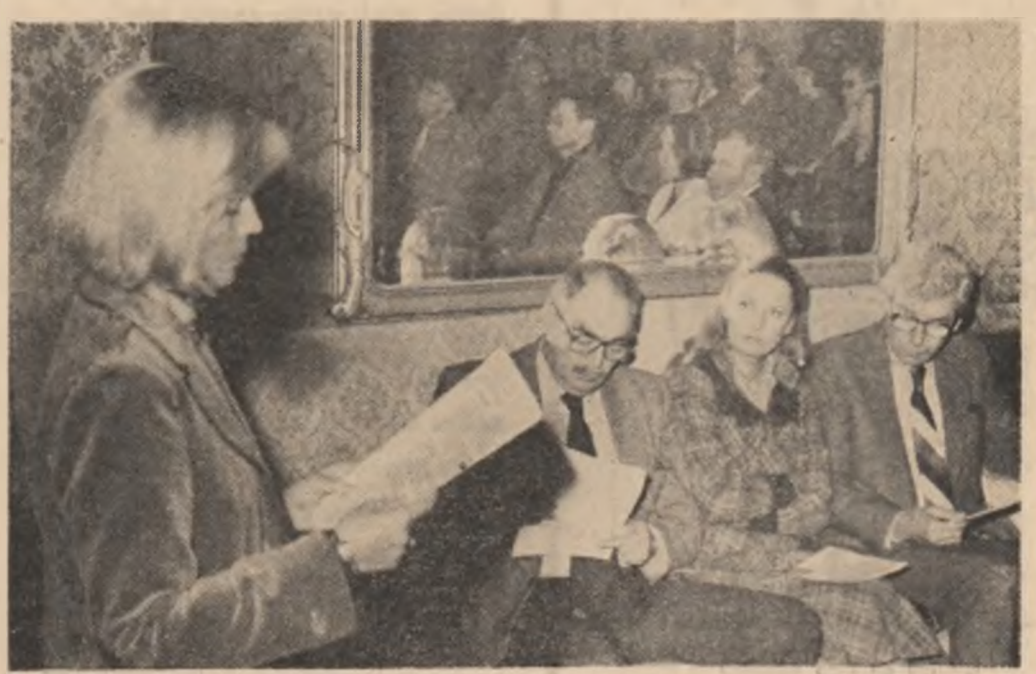
Nicolae Ciobanu

O istorie în imagini
a literaturii române
contemporane

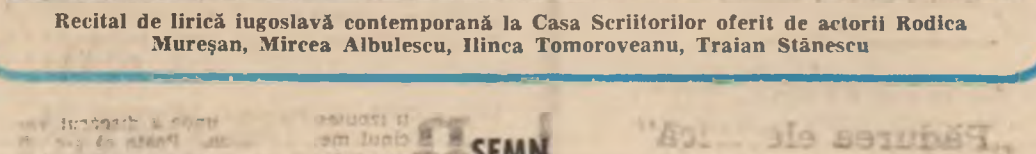
Văzută de
Ion Cucu

O sărbătoare a limbii române: magistrul Al. Rosetti la 90 de ani

Pompiliu Marcea ar fi împlinit 57 ani la 20 octombrie 1985

Recital de lirică iugoslavă contemporană la Casa Scriitorilor oferit de actrița Rodica Mureșan, Mircea Albușescu, Ilina Tomoroveanu, Traian Stănescu

Un discurs al „absenței”

despre Vasile Vlad am scris în Poezie și generatie ce este adeptul unui „lirism invers” „ce explorează șansele ironiei pînă la absurd”; adaug acum că prin Pedepsele (1968) poetul era mai avansat în preocuparea de a schimba limbajul poeziei decît un Constantin Abăluță, al cărui volum Piatra apărea în același an. Suprarealismul ca metodă practică era asimilat și de el pînă la ultimele consecințe în latura celei experiențe onirice, transformatoare a discursului, al cărui inaugurator a fost Gellu Naum. Abia astăzi, cînd avangarda istorică de la noi este omologată și clasificată definitiv, se poate constata cum a acționat modelul suprarealist autohton asupra poeziei mai tîner; atîta timp cît lipsea o minimă instituționalizare a acestei tendințe literare, s-au căutat influențe în alte părți din pudori provincialiste împardonabile.

E ciudat și semnificativ în același timp că Vasile Vlad a adoptat de la început, în contrast cu confrății săi, statutul de „personaj” șters, „un om fără voce” manifestîndu-și prezența prin izolare și retracțiunile, adică prin atribuțiile absenței. Acum zeci de ani, el putea fi identificat de la distanță apropiindu-se indiferent de editura Cartea Românească, însoțind ca o umbră fidelă silueta elegant-tridimensională a prozatorului Alex. Ivăsiu care îl proteja triumfător, arătîndu-l cu degetul și recomandîndu-l cu toată insistența persuasivă de care era capabil, mai mult ca o dovadă epatantă a „fleurului” său într-ale poeziei decît ca o recunoaștere loială a egalității artistice. Probabil că această aparentă „simboză” a cuplului, de neînțeles pentru un cititor în autenticitate, de aceea, poetul, ca un măcelar cu „minciunile sulfurate”, se apucă să pipăie și să trieze oasele poemului, permițîndu-i dintr-o eroare voluntară elementele și deformîndu-le sintaxa pînă la absurdul dicteului: „În fată am o sticlă cu apă. / În drăpă am o femeie care a învădat de curînd / să țină o păpădie în mîna, / să se uite la mine. / În spate nu știu ce am, / dar au pe cineva sporovănd într-una. / În stînga, fotografia unui bărbat care citește ziarul, / în care scrie despre un ciclist / mort...”. Nu este greu de depistat aici persistența recuzitel tradiționale de a gîndi și de a face poezia: în locul simbolurilor și a metaforelor ecuate din poemele altora, Vasile Vlad adună obiecte și vorbe din cele mai banale, convocîndu-le la experiența „aminată” a poeziei, toată chestiunea constînd în a găsi oarecum justă perspectivă — combinatorie, fie și răsturnată din care să se ize o nouă ordine semnificativă. Poezia nu se mai construiește după legi imuabile, ci ea poate fi și efectul de-construirii, al unei corențe preexistente conservate în structurile semantice și semiotice ale limbajului; dicteul mai este simulat aici doar în virtutea obținerii unor rezultate aparent suprarealiste. În realitate, deși nu se observă imediat, poetul lucrează constient asupra sintaxei, căutînd să-i distribuie noi conexiuni, noi posibilități de amorsare a discursului. Se întimplă o concentrare a sintagmelor, o presare a lor în spații și legături aproape imposibile, care loc o eclipsare semantică și o reducere metaforică nepermise pentru o poezică a lirismului inefabil, care toate împreună dau o nouă coerență, producînd alt gen de poezie. Această disimulare a pulsivului sentimental, această lipsă crispantă a destinerii, această absență continuă a ceva ce ne-am așteptat să întîlnim chiar în următorul poem sau vers, nu fac decît să afirme prin negație și să potențeze prin anticipație o stare manifestată doar ca virtualitate. Există în această poezie o implicită arhitectură a gurilorlor în care subiectul — păianjen țese ascuns, cu un precis instinct textualizant: „Un cuțit îmi

smulge din piept / doar transpirația // Oh! / privesc dintr-o curbă doare bucițele / și îmi spun (da, la verificarea mădularilor) inima nu știu să lipsească / departe de propria mea / cenușă crăpa-voi de ris. // Singele tău scurgîndu-se către întinerul dinși al rădăcinilor / mi-a lăsat doar sărbătoarea absenței / și de atunci, lacrimînd, / prin indoluriile nehotărîrii, / sterg un păianjen la gură”. Deși există urme textualiste în această poezie, Vasile Vlad nu este un textualist, cum nu este nici un ironist obișnuit, mai degrabă se poate vorbi la el de un impuls sarcastic, ca sursă originară a actualului poetic. Pulsivul sarcastic ce întemeiază acest demers liric se pot identifica la mai multe niveluri, de la substanța vizionară ca atare pînă la tehnicile deformante ale sintaxei discursului. Din orice sintagmă sau vers se simte restricția voită față de metafizică prin explorarea obstinată a unei identități anti-retorice, ancorate la un nivel de comun, anti-sentimental raportat direct la real, fără ambții transcendente. Rezultă o poezie în alb/negru, anti-sentimentală, dar se observă concomitent dîra unei dilatări afective, mascată sub grimasa vocabularului grotesc, poetul trăgînd mereu cortina cuvintelor sarcastice peste avânt-scena întoarsă a discursului. De aceea, adeseori, acesta devine monoton, realizîndu-se prin puține mijloace. De obicei, prin fortarea sintaxei. Dar din schimbările la nivelul sintaxei derivă un unghi inedit, o perspectivă deformantă și deformatoare asupra discursului și, implicit, asupra existenței. „Mi-a trimis, într-o zi, un măr cu oasele dinților ei mici în coajă”. Furcile revin pînă-n marginea trupului. Sint omboale. Urc o terasă în trepte. Mă pregătesc să mă asez într-un jet năpădit de buruieni și de mușchi. Să fiu eu în locul minilor mele ce repede-are merge. Trag de corzile iederei, se aude un strigăt. Nu-mi rupeți iedera de pe genunchi, nu-mi rupeți iedera albă și neagră de pe gît și umeri, eu sint Poetul. Trag de corzile iederei și descopăr un om. Are chipul meu. Are prin orașul pustiu, fug prin conductă, pe sub tarabe și acareturi, pe sub statui și arhive, înot prin puhoșele de inecași și fetuși, prinde meduzele Acherontului, fug pe străzi, prin odăi, prin somn...”. Tehnica aceasta este desigur post-avangardistă, nouă fiind atitudinea activă de auto-implicare în discurs a eului poetic, substituit programatic celui existențial; pe alocuri intervin oralații și prozaimice specifice registrului argotic (chiar licentios), pigmentate fortuit cu elemente mitice („O țate-mă fiind pe burță, dosete-mi cu grija / pleoapa pe alina — și să nu-mi spui mie pe nume / de mint: / Hero nu stie cei dragostea // Pe Polux lăcătă ce mă jîgnește / și infurie // ca pe-un iopotam / ca pe-o alia / căci Dumnicia ei l'ată ca tuta pe țarm”) pentru a face discursul să comunice estetic, ceea ce nu se întimplă însă totdeauna.

Dar Vasile Vlad nu este doar un poet minor; el obține, chiar cu aceste minime mijloace unele efecte de reală originalitate; acest lucru este ușor de depistat mai ales la nivelul fragmentului, putîndu-se oricînd antologa versuri întregi sau fragmente ce vers unde virtualitatea acestui poezic a absenței iese pregnant în evidență („mînsorile care au nins, ditamai ninsorii, / ar fi pu golarile în pericol”, „nu face să te apropii de ultimul oras / păstrat în formă”, „O biată intensitate / a întimplării, de sine, / dar chiar de sine / ni se ținește trupul”). Iată grupule cum se împiedică-n gropi, iată pîmîntul ridicat în gîlețniță și mai ales iată ce nu se poate vedea”, „ca o ferăstrău în puterea gîtlejului / apare strigătul”, „Și astfel dispar cubolețele dintr-o lucruri, cu nerăbdare blăgîna, parcă amitește / de vesele din muchile soarelui”, „Se dau gauri în timple pentru zările care / lipsește”, „un bărbat, fără să știu peare bine de ce, umbli prin faptele / singurătății, eu de mine vorbesc”; este vorba, după cum se poate constata din aceste citate citate, de o poezie scenică, realizată pe suprafețe restrînte, corepunzătoare unei poezii deduse din deformarea și explorarea sintaxei, ceea ce nu este deloc puțin lucru, pentru că schimbarea sintaxei poezic echivalează a aproape cu o nouă viziune.

Marin Mincu

PROFESORUL

În rîndul lingviștilor români, academi- cianul Al. Rosetti ocupă un loc prominent. Cercetările sale, care îmbră- țesc aproape toate ramurile lingviș- ticilor și filologiei, sînt în consonanță cu admira- ție pentru de fiecare dată, el aducea puncte de vedere noi, avea sobrietate, vigoare, limpezime, înțelepciune și echilibru, contribuiau la realizarea unui larg orizont științific, otereau teme de cercetare pentru discipoli.

Lumea universitară a găsit în Al. Rosetti un adevărat tribun, un strălucit mentor, un inspirat modelator de conștiințe, îndrumîndu-și pe stu- denții cu cultură și exigență, cu răbdare și auto- ritate, dar fără altitudin pontificale.

În Amfiteatrul Odobescu, marior al altor ex- cepționale spectacole de idei și de suflet, pre- legerile sale erau urmărite cu interes și admira- ție, în unele fiind deschizător de drumuri, inaugurînd predarea unor noi discipline în uni- versitatea românească. Între profesorii din acest secol al Universității bucureștene, Al. Rosetti transmite o moștenire științifică, pedagogică și culturală de însemnătate majoră, ancorată defi- nitiv în contemporaneitatea românească.

Cu o înaltă înțuită morală și independent în altitudin și opinii, marile căutări a publicat și a impus scriitorii care au devenit reprezentativi pentru literatura română contemporană.

În suita acelor de cultură autentice înflite de Al. Rosetti, la loc de frunte trebuie să trecem editarea, în 1941, a monumentalei Istoria a litera- turii române de G. Călinescu, care l-a consa- crat plenas pe criticul și istoricul literar.

Și azi, retras între cărți și documente, con- tinuă cercetările în domeniile predilecte, pasio- nate de aceeași tulburătoare căutări, ca în anii tineriei.

Ca Om al gîndului și al faptelor, ca Om al ce- tății, se exprimă, fie cu cuvîntul, fie cu pana, atunci cînd este vorba de un cercetător înzestrat sau de un scriitor de excepție. Și cuvîntul lui este auzit. Și nu este puțin lămurit.

Îmbrășișind în cercetare domenii variate, de la lingvistică și filologie pînă la critică și litera- tură, lucrările sale relevă unitatea în diversitate a modurilor de manifestare, iar Istoria limbii române a devenit carte de căpătîi pentru cul- tura noastră contemporană, așezată în rîndul scrierilor fundamentale despre și ale acestui po- ror, așa cum sint Getica lui V. Părvan, Istoria românilor de N. Iorga, Istoria limbii române de Ov. Densusianu.

Aceste gînduri, prilejuate de o aniversare, le închei cu un aforism blagian: „O personalitate dobîndește contur în raport cu adepții și relief în raport cu opoziția. În raport cu adepții per- sonalitatea devine portret bidimensional. În rap- port cu opoziția personalitatea devine statuie”.

Octavian Păun

FILE DE ISTORIE LITERARĂ

BACOVIA —
ROMANUL FAMILIAL

Un incident, pe cînd colabura la revista Versuri (Iasi, 1911), i-a provocat lui Bacovia o reacție disproporționată, cu totul rară în cazul său, și l-a obsedit multă vreme, dovadă faptul că și aminteste de el, după aproape două decenii, într-un interviu. Întimplarea a fost narată pe larg de redactorul publicației citate, I.M. Rașcu, în Amintiri și me- diaționale literare (1967). Acesta sublinia și or- tografiasse peste tot grîi cuvîntul grîi în poezia omonimă, s-trucit e, zicea, „un galicism”. În parodia ce s-a făcut poeziei de către adversarii revistei lui Rașcu, grîi, termen cromatic (fr. gris), a devenit grîsi, termen alimentar (germ. Griess), deformare în care Bacovia, oripilat un moment, a lăsat o aluzie la ocupația tatălui său, Falid, „sgrîșind din dinți”, „cu glasul al- terat de emoție”, ar fi exclamat, cu adresă la autorii parodiei din Contra-Versuri: „Mizera- bilii, au aflat că tatu-meu a fost băcan!”.

Trebuie să distingem în izbucnirea de minie a poetului obida sa de a fi pierdut un secret și, deopotrivă, jena, mai veche, de a se fi de- tectat, într-adevăr, Andon(e) z, acesta, în raport cu cel de Vasiliu, un nume destul de rar ates- tat în documentele de epocă. Trădăția familiei a fost selectivă, înșind să-i acopere uitarea pe cei care, probabil, o dezavantajau. Bunica dinpre- țura tată, Paraschiva (n. 1821), descindea, fapt sigur, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîinile sale. Răzeși cu acte de danie de la Ste- fan cel Mare, Mustești mai stăpînea încă, în secolul trecut, pîmînturi în Bogdănești de Siret, la numai 17 km de Bacău. În jurul marelui Musteț, din neamul Musteț(a), care a dat un dis- cutat, pr- Neacul Musteț(a) (m. 1731), Letopise- țul anonim al Moldovei (1661-1729) e copiat de mîin

POST-RESISTANT

IOAN COZIAN, BUCUREȘTI. Deci un tânăr mahnur, Aur, se oprește în Bariera Vergului, lângă o florărie, în timp ce de la o noaptea de pe 23 August ies spectatorii buluc: „Mahmur, împins de sălbăciile luminilor, Aur coboară drept în mijlocul veseliei. Era aproape de miezul nopții (?!) într-o joie istorică de august. Acru, care-și începuse ceva mai devreme neliniștea dinspre zori, i-a limpezit oarecum mințea, ori mai degrabă lumina puternică (?) i-a netezit privirile... (Pețița cu umeri verzi). Nu scriei rău, dar trimiteți-ne și ceva despre un tânăr treaz pe care să nu-l chema Aur.

AUREL ROTARIU, CRAIOVA. Bănuim că aveți o vîrstă foarte tină. Dacă nu e adevărat, înseamnă că v-ați păstrat-o. Oricum, conținutul dramatic de ontografie și punctualitate, cacofoniile și excesul de perfect simplu nu vă sînt favorabile. Ca și o asemenea notație: „El se uită la mine surprins și puțin enervat. — Ce te uiți la mine așa, e vorba de fata aceea cu care stai toată ziua cioc în cioc.

El se mai învîrta, ochii lui albaștri surideau, un zîmbet îi înfrîna în colțul gurii, în stînga. Și dacă ar fi zîmbit în dreapta? Mai trimiteți.

MARTIN RADU ORESTE, TIRGOVIȘTE. Nu știu dacă ați mai scris altceva decât „Broasca”. Dar aceasta ne-a plăcut, deși nu simțim pesari: „Cum e apa, mă?”

— E merie.

— E merie, adică bună de prins mreață. De fapt, care e întrebarea pescarului? „Cum e apa, mă?”. Asta e. Ce să ne mai mirăm, ce să ne mai întrebăm cum vede nădă în apa tulbură, din experiența undiților s-a stabilit că pe apă tulbură dă mreață, pe seacă, merie.”

L. L., BUCUREȘTI. Nu știu dacă în cartierul Bercei nu sînt difuzate decît 2 (două) exemplare din revista noastră. Ce să mai zicem! Mutai-vă în Pajura.

MARIN IFRIM, BUZĂU. Aveți o mare calitate decamdată: scrieți scurt. Rămîne doar să vă fixați, pentru că decamdată oscilați între publicistică și proză, cu mai certe inclinații pentru prima: „Programul de lucru începe la șapte, lui îi place să fie lejer, să nu simtă în ceață răsufărarea de flără a timpului. Își îmbracă salopeta de parca s-ar afla în fața unei lungi călătorii cosmice, calm și mințios...”. Cum se vede nici prin / capetele cercului s-au unit / și satul la rîndul său / fu răcită a primit”. Dar pentru că scrieți scurt...

D. BUZINCU, SLATINA. Nu pentru că ați luat cîteva premii cînd ați fost student credem în șansele dv. Premie s-au dat, se dau și vor mai da. Important este că ne-ați dovedit că n-ați mințit, scriindu-ne: „Seru, e drept, greu, cu perioade de germinație încă prea lungi, cu numeroase reveniri și combinații de planuri, însă am destulă încredere în subsolul tîrîmului pe care îl posed...”. Povestirea pe care ne-ați trimis-o. Sortul buzelor, dezbătă și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

Se ridică neînchipuit de sprintenă, și, continuînd să chioțosească, ba chiar să-mi facă semn din ochi, se apropie... De aici încep necazurile sau „planurile” cum le spuneți dumneavoastră, parca vă jucați cu un calculescop (și tot ar fi ceva), simțindu-vă transpirația și marea o vreme bine, scrișul e nervos, observația lucidă, ici colo răzbată și un umor „alb”, sănătos, ironia limpezeste situațiile confuze ș.a. Toate acestea pînă cînd apare fantoma bunicii: „Stă pe marginea patului, în fustă neagră și cu bluză neagră, de călătorie, lîndu-și palmele pe genunchi. Aștepta și ea.

— De ce te sperii, fricosule?”

marcel Strigăt de început

nu l-ai văzut încă și de aceea nu-ți stii! Este într-adevăr spectrul „rozei”. Cel puțin așa l-am văzut eu.

Se cobora încet pe o rază de a-murg, lîndu-se cu picioarele de nimic. Rotund ca un balon, avea ceva lîngă pe o parte. L-am privit bine. Avea niște ochi mari. De fapt arăta ca doi ochi, care se coborau lîncind pe rază.

Ba nu, nu erau numai ochii fiindcă aceștia erau prinși de ceva prelung, — de capătul a ceva alungit? Corn? Se poate. Crede că stăteau prinși de un cornău. Ai văzut vreodată ceva care să aibă un singur corn și să fie frumos? O asemenea frumusețe nu există! Dimpotrivă, — este ceva de o urîșenie desăvîrșită.

Dacă avea miini? În loc de miini avea un soi de bete lungi, articulate, cu niște căni la capete! Nu le-am putut vedea bine, fiindcă erau înfite în amurgul pe care-l frămînta și din care-și torcea raza. Sau, poate, nici nu erau... Oricum erau înfricoșătoare. N-aveau de loc degete... Cu o mină își lînea cornul? Crede că da, fiindcă lîntu lui era prea răscuțit. Se temea probabil să nu-l piardă, în cădere. Fîndcă nu avea decît unul. Oricine s-ar teme să nu-și piardă vreuna din părțile singulare ale corpului.

Ei! Dar ce să piardă? Cornul înfîpt între ochi?!

Tot privind am mai văzut și altceva. Ceva rotund. Ceva rotund, la începutul unui fir subțire, subțire de tot... Parcă era capătul unui furtun, gura unui furtun. Era rotund și negru, negru ca întunericul! Nu lesea nimic de pe această gură, Dimpotrivă... Dimpotrivă ce? Era începutul unui întuneric răscuțit în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

Nu cumva stătea agățat de acest snur de întuneric? Am avut impresia că, un ochi privea din cînd pe această gură, sau era privit din interiorul acesteia de cineva, care nu se vedea. Ochiul se închidea puțin cînd era întors spre această imagine...

Uite, am să-ți repet: agățat de furtunul de pe care picurau broboane de întuneric, stăteau doi ochi, dintre care unul se vedea în formă de snur, care pornea de lîngă corn. Da, dintre ochi... Se prelungea ca o diră și se pierdea nicăieri.

de ace. Așa cum era semăna cu pernița de aco. Mi-am reprotat gresala de a închide ochii, deoarece n-o mai puteam supraveghea, dacă ar fi vrut să se apropie de mine. Fîndcă monstrul acela era la oarecare distanță de mine și nu îndrăznește să se apropie. Sau poate că nu se putea apropia fiindcă-întințiam cu privirea. Poate că-l fixam cu săgețile ochilor mei, acolo departe! Dacă acum s-o fi apropiat de mine? Sau dacă nu-mai pot nimeri cu săgețile privirilor mele pentru a-l imobiliza acolo? Aveam deci motive să nu-mi redeschid ochii fără frică! Dar și să-l în închis, să nu-mi împăn ascultare, iar nu-mi convenea. Cum stăteam așa nehotărît, cu gura vîforindu-mi sufletul, vedeam prin pleoapele lăstate cum între buzele capătului de furtun, se miscau amenințător niște lame ascuțite!

Prin pleoapele închise i-am văzut și coada! Era făcută, de fapt, din mai multe cozi țesute dintr-o rădăcină comună. Arăta ca o legătură de mături, care nu se puteau mica. Această imagine nu sugera inteligentă. Nișu nu știu cum să ti-o descriu... Dacă n-ai văzut niciodată așa ceva n-ai cum să înțelegi. Imaginea pe care o vedeam era acolo, în fața ochilor.

Nu îl vedeam fiindcă eram cu pleoapele închise...! Reconstituim ceea ce văzusem?! Cînd mi-am dat seama de acest lucru, teama mi-a sporit. Acum nu mă temeam numai fiindcă n-o mai puteam fixa cu privirea, ci și pentru că devenise obsedantă. Nu era numai acolo, intrase în mine... Nu mă mai puteam scutura de ea! De moment ce o puteam reconstitui cu ochii închis! Crede că o s-o retrăiesc și în somn. N-am cum să mai scap de o asemenea imagine! O refac mereu, la infinit, așa cu snurul ei de întuneric cu capăt negru, cu toate căzăturile ei plătite dintr-un sinur punct. Mă tot întreb cum or fi stînd agățate, așa de multe părți, ca să facă un asemenea monstru? L-am spus în părțile lui componente: le-am analizat cu ochii închis!... Fiecare din ele este înzestrată. Întregul aproape că nu se poate surta.

Trebua să strivim... Am făcut-o strigînd! Am strigat tare, să mă audă toți. L-am strivit, mi-am zis și o clipă am respirat ușurat. Am fost convins că l-am omorît.

Am deschis ochii. Nu mai era acolo?! Rămăsese umbra lui proiectată în etaj, despușată de viață. Caci vîntul în mîna mea mă învînta, dînd din greu desupra cîrîntului al cărui ecou este, de atunci, purtat pe vînt și deaurile sufletului meu, se reflectă, se amplifică neîncetat în tăcerea adîncurilor mele.

de ace. Așa cum era semăna cu pernița de aco. Mi-am reprotat gresala de a închide ochii, deoarece n-o mai puteam supraveghea, dacă ar fi vrut să se apropie de mine. Fîndcă monstrul acela era la oarecare distanță de mine și nu îndrăznește să se apropie. Sau poate că nu se putea apropia fiindcă-întințiam cu privirea. Poate că-l fixam cu săgețile ochilor mei, acolo departe! Dacă acum s-o fi apropiat de mine? Sau dacă nu-mai pot nimeri cu săgețile privirilor mele pentru a-l imobiliza acolo? Aveam deci motive să nu-mi redeschid ochii fără frică! Dar și să-l în închis, să nu-mi împăn ascultare, iar nu-mi convenea. Cum stăteam așa nehotărît, cu gura vîforindu-mi sufletul, vedeam prin pleoapele lăstate cum între buzele capătului de furtun, se miscau amenințător niște lame ascuțite!

Prin pleoapele închise i-am văzut și coada! Era făcută, de fapt, din mai multe cozi țesute dintr-o rădăcină comună. Arăta ca o legătură de mături, care nu se puteau mica. Această imagine nu sugera inteligentă. Nișu nu știu cum să ti-o descriu... Dacă n-ai văzut niciodată așa ceva n-ai cum să înțelegi. Imaginea pe care o vedeam era acolo, în fața ochilor.

Nu îl vedeam fiindcă eram cu pleoapele închise...! Reconstituim ceea ce văzusem?! Cînd mi-am dat seama de acest lucru, teama mi-a sporit. Acum nu mă temeam numai fiindcă n-o mai puteam fixa cu privirea, ci și pentru că devenise obsedantă. Nu era numai acolo, intrase în mine... Nu mă mai puteam scutura de ea! De moment ce o puteam reconstitui cu ochii închis! Crede că o s-o retrăiesc și în somn. N-am cum să mai scap de o asemenea imagine! O refac mereu, la infinit, așa cu snurul ei de întuneric cu capăt negru, cu toate căzăturile ei plătite dintr-un sinur punct. Mă tot întreb cum or fi stînd agățate, așa de multe părți, ca să facă un asemenea monstru? L-am spus în părțile lui componente: le-am analizat cu ochii închis!... Fiecare din ele este înzestrată. Întregul aproape că nu se poate surta.

Trebua să strivim... Am făcut-o strigînd! Am strigat tare, să mă audă toți. L-am strivit, mi-am zis și o clipă am respirat ușurat. Am fost convins că l-am omorît.

Am deschis ochii. Nu mai era acolo?! Rămăsese umbra lui proiectată în etaj, despușată de viață. Caci vîntul în mîna mea mă învînta, dînd din greu desupra cîrîntului al cărui ecou este, de atunci, purtat pe vînt și deaurile sufletului meu, se reflectă, se amplifică neîncetat în tăcerea adîncurilor mele.

de ace. Așa cum era semăna cu pernița de aco. Mi-am reprotat gresala de a închide ochii, deoarece n-o mai puteam supraveghea, dacă ar fi vrut să se apropie de mine. Fîndcă monstrul acela era la oarecare distanță de mine și nu îndrăznește să se apropie. Sau poate că nu se putea apropia fiindcă-întințiam cu privirea. Poate că-l fixam cu săgețile ochilor mei, acolo departe! Dacă acum s-o fi apropiat de mine? Sau dacă nu-mai pot nimeri cu săgețile privirilor mele pentru a-l imobiliza acolo? Aveam deci motive să nu-mi redeschid ochii fără frică! Dar și să-l în închis, să nu-mi împăn ascultare, iar nu-mi convenea. Cum stăteam așa nehotărît, cu gura vîforindu-mi sufletul, vedeam prin pleoapele lăstate cum între buzele capătului de furtun, se miscau amenințător niște lame ascuțite!

Prin pleoapele închise i-am văzut și coada! Era făcută, de fapt, din mai multe cozi țesute dintr-o rădăcină comună. Arăta ca o legătură de mături, care nu se puteau mica. Această imagine nu sugera inteligentă. Nișu nu știu cum să ti-o descriu... Dacă n-ai văzut niciodată așa ceva n-ai cum să înțelegi. Imaginea pe care o vedeam era acolo, în fața ochilor.

Nu îl vedeam fiindcă eram cu pleoapele închise...! Reconstituim ceea ce văzusem?! Cînd mi-am dat seama de acest lucru, teama mi-a sporit. Acum nu mă temeam numai fiindcă n-o mai puteam fixa cu privirea, ci și pentru că devenise obsedantă. Nu era numai acolo, intrase în mine... Nu mă mai puteam scutura de ea! De moment ce o puteam reconstitui cu ochii închis! Crede că o s-o retrăiesc și în somn. N-am cum să mai scap de o asemenea imagine! O refac mereu, la infinit, așa cu snurul ei de întuneric cu capăt negru, cu toate căzăturile ei plătite dintr-un sinur punct. Mă tot întreb cum or fi stînd agățate, așa de multe părți, ca să facă un asemenea monstru? L-am spus în părțile lui componente: le-am analizat cu ochii închis!... Fiecare din ele este înzestrată. Întregul aproape că nu se poate surta.

Trebua să strivim... Am făcut-o strigînd! Am strigat tare, să mă audă toți. L-am strivit, mi-am zis și o clipă am respirat ușurat. Am fost convins că l-am omorît.

Am deschis ochii. Nu mai era acolo?! Rămăsese umbra lui proiectată în etaj, despușată de viață. Caci vîntul în mîna mea mă învînta, dînd din greu desupra cîrîntului al cărui ecou este, de atunci, purtat pe vînt și deaurile sufletului meu, se reflectă, se amplifică neîncetat în tăcerea adîncurilor mele.

de ace. Așa cum era semăna cu pernița de aco. Mi-am reprotat gresala de a închide ochii, deoarece n-o mai puteam supraveghea, dacă ar fi vrut să se apropie de mine. Fîndcă monstrul acela era la oarecare distanță de mine și nu îndrăznește să se apropie. Sau poate că nu se putea apropia fiindcă-întințiam cu privirea. Poate că-l fixam cu săgețile ochilor mei, acolo departe! Dacă acum s-o fi apropiat de mine? Sau dacă nu-mai pot nimeri cu săgețile privirilor mele pentru a-l imobiliza acolo? Aveam deci motive să nu-mi redeschid ochii fără frică! Dar și să-l în închis, să nu-mi împăn ascultare, iar nu-mi convenea. Cum stăteam așa nehotărît, cu gura vîforindu-mi sufletul, vedeam prin pleoapele lăstate cum între buzele capătului de furtun, se miscau amenințător niște lame ascuțite!

Prin pleoapele închise i-am văzut și coada! Era făcută, de fapt, din mai multe cozi țesute dintr-o rădăcină comună. Arăta ca o legătură de mături, care nu se puteau mica. Această imagine nu sugera inteligentă. Nișu nu știu cum să ti-o descriu... Dacă n-ai văzut niciodată așa ceva n-ai cum să înțelegi. Imaginea pe care o vedeam era acolo, în fața ochilor.

Nu îl vedeam fiindcă eram cu pleoapele închise...! Reconstituim ceea ce văzusem?! Cînd mi-am dat seama de acest lucru, teama mi-a sporit. Acum nu mă temeam numai fiindcă n-o mai puteam fixa cu privirea, ci și pentru că devenise obsedantă. Nu era numai acolo, intrase în mine... Nu mă mai puteam scutura de ea! De moment ce o puteam reconstitui cu ochii închis! Crede că o s-o retrăiesc și în somn. N-am cum să mai scap de o asemenea imagine! O refac mereu, la infinit, așa cu snurul ei de întuneric cu capăt negru, cu toate căzăturile ei plătite dintr-un sinur punct. Mă tot întreb cum or fi stînd agățate, așa de multe părți, ca să facă un asemenea monstru? L-am spus în părțile lui componente: le-am analizat cu ochii închis!... Fiecare din ele este înzestrată. Întregul aproape că nu se poate surta.

Trebua să strivim... Am făcut-o strigînd! Am strigat tare, să mă audă toți. L-am strivit, mi-am zis și o clipă am respirat ușurat. Am fost convins că l-am omorît.

Am deschis ochii. Nu mai era acolo?! Rămăsese umbra lui proiectată în etaj, despușată de viață. Caci vîntul în mîna mea mă învînta, dînd din greu desupra cîrîntului al cărui ecou este, de atunci, purtat pe vînt și deaurile sufletului meu, se reflectă, se amplifică neîncetat în tăcerea adîncurilor mele.

de ace. Așa cum era semăna cu pernița de aco. Mi-am reprotat gresala de a închide ochii, deoarece n-o mai puteam supraveghea, dacă ar fi vrut să se apropie de mine. Fîndcă monstrul acela era la oarecare distanță de mine și nu îndrăznește să se apropie. Sau poate că nu se putea apropia fiindcă-întințiam cu privirea. Poate că-l fixam cu săgețile ochilor mei, acolo departe! Dacă acum s-o fi apropiat de mine? Sau dacă nu-mai pot nimeri cu săgețile privirilor mele pentru a-l imobiliza acolo? Aveam deci motive să nu-mi redeschid ochii fără frică! Dar și să-l în închis, să nu-mi împăn ascultare, iar nu-mi convenea. Cum stăteam așa nehotărît, cu gura vîforindu-mi sufletul, vedeam prin pleoapele lăstate cum între buzele capătului de furtun, se miscau amenințător niște lame ascuțite!

Prin pleoapele închise i-am văzut și coada! Era făcută, de fapt, din mai multe cozi țesute dintr-o rădăcină comună. Arăta ca o legătură de mături, care nu se puteau mica. Această imagine nu sugera inteligentă. Nișu nu știu cum să ti-o descriu... Dacă n-ai văzut niciodată așa ceva n-ai cum să înțelegi. Imaginea pe care o vedeam era acolo, în fața ochilor.

Nu îl vedeam fiindcă eram cu pleoapele închise...! Reconstituim ceea ce văzusem?! Cînd mi-am dat seama de acest lucru, teama mi-a sporit. Acum nu mă temeam numai fiindcă n-o mai puteam fixa cu privirea, ci și pentru că devenise obsedantă. Nu era numai acolo, intrase în mine... Nu mă mai puteam scutura de ea! De moment ce o puteam reconstitui cu ochii închis! Crede că o s-o retrăiesc și în somn. N-am cum să mai scap de o asemenea imagine! O refac mereu, la infinit, așa cu snurul ei de întuneric cu capăt negru, cu toate căzăturile ei plătite dintr-un sinur punct. Mă tot întreb cum or fi stînd agățate, așa de multe părți, ca să facă un asemenea monstru? L-am spus în părțile lui componente: le-am analizat cu ochii închis!... Fiecare din ele este înzestrată. Întregul aproape că nu se poate surta.

Trebua să strivim... Am făcut-o strigînd! Am strigat tare, să mă audă toți. L-am strivit, mi-am zis și o clipă am respirat ușurat. Am fost convins că l-am omorît.

Am deschis ochii. Nu mai era acolo?! Rămăsese umbra lui proiectată în etaj, despușată de viață. Caci vîntul în mîna mea mă învînta, dînd din greu desupra cîrîntului al cărui ecou este, de atunci, purtat pe vînt și deaurile sufletului meu, se reflectă, se amplifică neîncetat în tăcerea adîncurilor mele.

de ace. Așa cum era semăna cu pernița de aco. Mi-am reprotat gresala de a închide ochii, deoarece n-o mai puteam supraveghea, dacă ar fi vrut să se apropie de mine. Fîndcă monstrul acela era la oarecare distanță de mine și nu îndrăznește să se apropie. Sau poate că nu se putea apropia fiindcă-întințiam cu privirea. Poate că-l fixam cu săgețile ochilor mei, acolo departe! Dacă acum s-o fi apropiat de mine? Sau dacă nu-mai pot nimeri cu săgețile privirilor mele pentru a-l imobiliza acolo? Aveam deci motive să nu-mi redeschid ochii fără frică! Dar și să-l în închis, să nu-mi împăn ascultare, iar nu-mi convenea. Cum stăteam așa nehotărît, cu gura vîforindu-mi sufletul, vedeam prin pleoapele lăstate cum între buzele capătului de furtun, se miscau amenințător niște lame ascuțite!

Prin pleoapele închise i-am văzut și coada! Era făcută, de fapt, din mai multe cozi țesute dintr-o rădăcină comună. Arăta ca o legătură de mături, care nu se puteau mica. Această imagine nu sugera inteligentă. Nișu nu știu cum să ti-o descriu... Dacă n-ai văzut niciodată așa ceva n-ai cum să înțelegi. Imaginea pe care o vedeam era acolo, în fața ochilor.

Nu îl vedeam fiindcă eram cu pleoapele închise...! Reconstituim ceea ce văzusem?! Cînd mi-am dat seama de acest lucru, teama mi-a sporit. Acum nu mă temeam numai fiindcă n-o mai puteam fixa cu privirea, ci și pentru că devenise obsedantă. Nu era numai acolo, intrase în mine... Nu mă mai puteam scutura de ea! De moment ce o puteam reconstitui cu ochii închis! Crede că o s-o retrăiesc și în somn. N-am cum să mai scap de o asemenea imagine! O refac mereu, la infinit, așa cu snurul ei de întuneric cu capăt negru, cu toate căzăturile ei plătite dintr-un sinur punct. Mă tot întreb cum or fi stînd agățate, așa de multe părți, ca să facă un asemenea monstru? L-am spus în părțile lui componente: le-am analizat cu ochii închis!... Fiecare din ele este înzestrată. Întregul aproape că nu se poate surta.

Trebua să strivim... Am făcut-o strigînd! Am strigat tare, să mă audă toți. L-am strivit, mi-am zis și o clipă am respirat ușurat. Am fost convins că l-am omorît.

Am deschis ochii. Nu mai era acolo?! Rămăsese umbra lui proiectată în etaj, despușată de viață. Caci vîntul în mîna mea mă învînta, dînd din greu desupra cîrîntului al cărui ecou este, de atunci, purtat pe vînt și deaurile sufletului meu, se reflectă, se amplifică neîncetat în tăcerea adîncurilor mele.

